37 053 Wijziging van de Wet werkelijk rendement Box 3 en de Wet inkomstenbelasting 2001 (Novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting Box 3)

Nr. 8 NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG
Ontvangen 9 november 2026

Inhoudsopgave

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

2. Hoofdlijnen van het voorstel

3. Dekkingsmaatregelen

4. Budgettaire aspecten

5. Uitvoeringsgevolgen

6. Overig

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Het kabinet heeft met interesse kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van D66, VVD, PRO, PVV, CDA, JA21, BBB, SGP, ChristenUnie, 50PLUS.

Hierna wordt bij de beantwoording van de vragen zo veel mogelijk de volgorde van het verslag aangehouden, met dien verstande dat gelijkluidende of in elkaars verlengde liggende vragen tezamen zijn beantwoord.

2. Hoofdlijnen van het voorstel

De leden van de fracties van D66, PRO, JA21, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en de SGP vragen naar mogelijke juridische kwetsbaarheid met betrekking tot de categorieën waarvoor een vermogensaanwasbelasting blijft gelden. Ook vragen zij wat dit voor de uitvoering en rechtspraak kan betekenen. Deze leden vragen hoe het kabinet nieuwe juridische kwetsbaarheden weegt, juist omdat na de juridische procedures en hersteloperaties voor box 3 belangrijk is dat er nu rust, zekerheid en voorspelbaarheid ontstaat. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen tevens waarop de keuze is gebaseerd welke bestanddelen nu wel in de novelle worden meegenomen en welke niet. De leden van de fractie van D66 vragen naar de situatie waarin in 2029 de vermogensbestanddelen een grote waardestijging kennen, maar in 2030 een even grote waardedaling. Zij vragen of het klopt dat in dat geval voor directe cryptobeleggingen in 2029 belasting moet worden betaald in box 3, en het verlies in 2030 niet kan worden verrekend.

Vanaf 2029 zal box 3 tijdelijk een hybride stelsel zijn, waarbij via de novelle voor het overgrote deel van het vermogen een vermogenswinstbelasting geldt en nog voor een restcategorie (waaronder cryptovaluta) een vermogensaanwasbelasting. De reden voor dit tijdelijke onderscheid is simpelweg dat het niet mogelijk is om voor alle vermogensbestanddelen al per 1 januari 2029 over te gaan op een vermogenswinstbelasting. Via de novelle kan per 2029 een vermogenswinstbelasting gelden voor 90% van het box 3-vermogen met waardeontwikkeling. Dat is het maximale wat er op dat moment mogelijk is. Het kabinet gaat er alles aan doen om te zorgen dat een volledige vermogenswinstbelasting voor box 3 per 2030 wordt ingevoerd door in 2027 een wetsvoorstel daartoe aan te bieden aan het parlement.

Het kabinet acht de verschillende behandeling voor vermogensbestanddelen die onder de vermogensaanwasbelasting blijven

voor een beperkte overgangsperiode aanvaardbaar. Daarbij wordt opgemerkt dat deze verschillende fiscale behandeling in de kern ziet op een timingverschil, te weten het moment van heffen. Voor de resterende vermogensbestanddelen die tijdelijk onder de vermogensaanwassystematiek vallen, geldt immers een jaarlijkse box 3 heffing over de waardeontwikkeling, waarbij onder de vermogenswinstbelasting de waardeontwikkeling van vermogensbestanddelen belast zal worden op het moment van realisatie. Tegelijkertijd wordt er in de uitvoeringstoets rekening mee gehouden dat het tijdelijke onderscheid kan leiden tot een toename van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures over de jaren tot invoering van de volledige vermogenswinstbelasting. Dit is voor het kabinet een extra reden om te zorgen dat de deadline van 2030 voor een volledig vermogenswinstregime wordt gehaald.

In reactie op de vraag van de leden van de fractie van D66 naar vermogensbestanddelen die in 2029 een grote waardestijging hebben en in 2030 een grote waardedaling merkt het kabinet het volgende op. Het klopt dat deze situatie bij een vermogensaanwasbelasting tot andere fiscale gevolgen leidt dan bij een vermogenswinstbelasting. Het klopt niet dat het verlies in 2030 niet zou kunnen worden verrekend. Indien een vermogensbestanddeel in 2029 een waardestijging heeft die op grond van de vermogensaanwasbelasting in de heffing wordt betrokken, zal per 2030 bij de overgang naar een vermogenswinstbelasting een step-up gelden om dubbele heffing te voorkomen. Eventuele verliezen die zich voordoen in 2030 of later worden in aanmerking genomen op het tijdstip van verkoop. Voor deze verliezen geldt vervolgens een onbeperkte voorwaartse verliesverrekening.

De leden van de fractie van D66 vragen in hoeverre het kabinet verwacht dat belastingplichtigen hun beleggingsgedrag bij een vermogenswinstbelasting aanpassen om belastingheffing uit te stellen en om te kiezen voor vermogensbestanddelen waarbij het rendement zich vooral manifesteert in waardestijging. Deze leden vragen welke gevolgen dit heeft voor de belastingopbrengsten. De leden van de fractie van PRO vragen of het kabinet zich zorgen maakt over min of meer oneindig belastinguitstel.

Een vermogenswinstbelasting geeft beleggers een prikkel om effecten die in waarde zijn gestegen langer aan te houden. Door de verkoop uit te stellen, stellen zij ook de belastingheffing over de koerswinst uit. Ook kan een verschuiving in beleggingskeuzes naar vermogensbestanddelen die weinig of geen dividend uitkeren en waarvan het rendement vooral bestaat uit waardestijgingen plaatsvinden. In de budgettaire ramingen wordt rekening gehouden met een lock-in effect op de bezitsduur. In de raming wordt, conform de vuistregels afgesproken met het CPB, een lock-

ineffect van 50% gehanteerd die in de range ligt van de effecten die in andere landen geobserveerd worden. De gemiddelde bezitsduur komt daarmee uit op 4,5 jaar in plaats van 3 jaar.

De leden van de D66-fractie vragen naar de gevolgen van belastinguitstel door belastingplichtigen door vermogenswinsten niet te realiseren, ook wel het lock-in-effect genoemd, en of de gevolgen hiervan voor de allocatie van kapitaal en de Nederlands economie in kaart zijn gebracht. Het kabinet heeft geen specifieke impactanalyse laten uitvoeren van de gevolgen van een vermogenswinstbelasting voor de Nederlandse economie en allocatie van kapitaal. Internationaal is het vrij gangbaar om bij het belasten van inkomen uit vermogen aan te sluiten bij het moment van realisatie. Het realisatiebeginsel komt voort uit de gedachte dat op dat moment de eventuele waardestijging verzilverd wordt en liquide middelen oplevert om de belastingheffing te voldoen. Aansluiten bij het realisatiebeginsel kan op meer draagvlak rekenen bij belastingplichtigen, juist vanwege vermogensbestanddelen die niet snel liquide te maken zijn zoals onroerende zaken. Zoals door verschillende economen en fiscalisten aangegeven kan dit wel tot potentieel langdurig uitstel van belastingheffing leiden. Met een vermogensaanwasbelasting wordt echter nu wel de stap naar het belasten van werkelijk rendement gezet, wat neutraler, efficiënter en rechtvaardiger is dan het huidige stelsel van forfaitaire rendementen met tegenbewijsregeling. Een vermogensaanwasbelasting vervolgens kan dan vanuit oogpunt van neutraliteit, uitvoerbaarheid, doenlijkheid, juridische houdbaarheid en robuustheid van de belastingontvangsten in theorie de betere vorm zijn werkelijk rendement belasten. Als maatschappelijk echter een zwaar belang wordt gehecht aan het punt dat rendementen belast worden op het moment dat deze daadwerkelijk ten gelde worden gemaakt en als dit internationaal ook gebruikelijker is, dan valt een keuze voor een vermogenswinstbelasting ook uit economisch oogpunt goed te onderbouwen. Daarbij discrimineert een vermogenswinstbelasting niet tussen verschillende vormen van beleggingen. Als het dankzij het verschil in fiscale behandeling aantrekkelijker zou worden om in aandelen in bepaalde bedrijven te beleggen, zouden deze bedrijven ten opzichte van andere bedrijven makkelijker investeerders aantrekken.

De leden van de fractie van D66 vragen welke onbedoelde effecten kunnen ontstaan door de samenloop van wijzigingen in box 2 en box 3 en vragen naar mogelijke arbitrage-effecten. Het kabinet verwacht geen onbedoelde effecten door deze samenloop. Door in box 3 over te stappen op een vermogenswinstbelasting worden de verschillen tussen de boxen verkleind en wordt de prikkel tot box-arbitrage verder verminderd, omdat in box 2 ook sprake is van een vermogenswinstsystematiek.

De leden van de fractie van D66 constateren dat voor het begrip financieel instrument grotendeels wordt aangesloten bij de Wet op het financieel toezicht (Wft), maar dat de novelle dit begrip voor box 3 op onderdelen uitbreidt. Deze leden vragen of grensgevallen kunnen ontstaan en welke risico's dit oplevert. De aanvullingen op de definitie uit de Wft levert juist voordelen op het gebied van eenvoud op, omdat alle aandelen en winstbewijzen in vennootschappen (en enkele gelijkgestelde rechtspersonen) worden aangemerkt als financieel instrument. Dit sluit aan bij de categorisering beleggingen in de aangifteprogrammatuur van de Belastingdienst en voorkomt dat belastingplichtigen moeten bepalen of deze aandelen en winstbewijzen verhandelbaar zijn in de zin van de Wft. Voor alle aandelen en winstbewijzen in vennootschappen geldt hierdoor dezelfde heffingssystematiek.

De leden van de fractie van D66 vragen welke gegevens moeten worden bewaard en welke bewaartermijnen gelden, en wat dit betekent voor de administratieve lasten. Op basis van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 wordt een administratie- en bewaarplicht geïntroduceerd voor belastingplichtigen met box 3 vermogen waarvoor de Belastingdienst niet automatisch gegevens ontvangt van derden. Hierbij geldt een bewaartermijn van drie jaar na afloop van het desbetreffende belastingjaar. Voor financiële instrumenten die niet door financiële instellingen worden gerenseigneerd gaat het bijvoorbeeld om aankoop- en verkoopnota's, transactiekosten en gegevens over ontvangen rente en dividend. De gegevens die geadministreerd en bewaard moeten worden, zijn ook nodig voor het doen van een juiste aangifte. Voor financiële instrumenten die worden aangehouden bij een financiële instelling die automatisch gegevens aanlevert aan de Belastingdienst op basis van nationale of internationale verplichtingen geldt geen administratie- en bewaarplicht. Op deze manier wordt onnodige administratie door burgers zo veel mogelijk voorkomen.

De leden van de fractie van D66 vragen hoe financieringskosten van financiële instrumenten worden behandeld wanneer een vermogenswinst pas jaren later wordt gerealiseerd en of kosten en daarmee samenhangende vermogenswinst in verschillende jaren kunnen vallen. Voor de financieringskosten van financiële instrumenten gelden dezelfde uitgangspunten als voor financieringskosten van onroerende zaken, die op basis van het oorspronkelijke wetsvoorstel al in de vermogenswinstbelasting vallen. Rente op schulden wordt aangemerkt als negatief regulier voordeel. Ook rente die eventueel over een financieel instrument zelf verschuldigd is wordt aangemerkt als negatief regulier

voordeel. Voor reguliere voordelen geldt het kasstelsel, waardoor deze rente in beginsel kan worden afgetrokken in het jaar waarin de rente wordt betaald. De vermogenswinst op financiële instrumenten wordt bij realisatie in de heffing betrokken.

De leden van de fractie van D66 vragen of het kabinet het verantwoord acht om belastingplichtigen zelf hun vermogenswinst per beleggingsportefeuille te laten berekenen terwijl de Belastingdienst de gegevens niet vooraf kan invullen en slechts beperkt kan controleren en of financiële instellingen voor 2029 wel de juiste gegevens kunnen aanleveren. De leden van de fractie van PRO vragen of het klopt dat de gegevenslevering mogelijk in 2029 nog niet op orde is, en of belastingplichtigen in staat zijn zelf de correcte berekeningen te maken. Deze leden vragen in hoeverre ketenpartners in staat zijn om de juiste beginwaarde te bepalen per 1 januari 2029. Het kabinet weegt zwaar mee dat in de uitvoeringstoets van de Belastingdienst een negatief oordeel wordt gegeven over de uitvoerbaarheid per 2028, omdat banken per 2028 naar verwachting niet voldoende gegevens kunnen leveren aan de Belastingdienst die nodig zijn voor het voorinvullen van de aangifte en voor contra-informatie bij toezicht. Onder andere met het oog op het doenvermogen van belastingplichtigen vindt het kabinet het van belang dat zoveel mogelijk gegevens vooraf kunnen worden ingevuld. Om voldoende tijd te geven voor de implementatie stelt het kabinet nu voor om het nieuwe box 3-stelsel inclusief de voorstellen in de novelle in te voeren met ingang van 1 januari 2029. Naar verwachting is met dit tijdpad voldoende tijd beschikbaar voor volledige gegevenslevering, inclusief de juiste beginwaarde, voor belastingjaar 2029.

De leden van de fractie van D66 verwijzen naar het position paper van de NVB en vragen per onderwerp uit bijlage 1 een reactie te geven hoe het kabinet hiermee omgaat. Het kabinet waardeert de constructieve inbreng van de NVB en gaat over al deze onderwerpen in gesprek met de NVB. De punten uit bijlage 1 zijn hieronder kort weergegeven en van een eerste reactie voorzien.

Onderwerp	Reactie
Fiscale gem. verkrijgingsprijs en aangiftecomplexiteit 2028 - Maak duidelijk welke aanvullende informatie de belastingplichtige voor de voorlopige aanslag en aangifte IB 2028 zelf moet bij houden of aanleveren.	Om voldoende tijd te geven voor de implementatie stelt het kabinet nu voor om het nieuwe box 3-stelsel inclusief de voorstellen in de novelle in te voeren met ingang van 1 januari 2029. Daardoor is naar verwachting voldoende tijd voor

	volledige gegevenslevering voor belastingjaar 2029.
Life-events - Leg wettelijk vast hoe life-events, zoals emigratie, schenking, (echt)scheiding en overlijden, doorwerken in de fiscale gemiddelde verkrijgingsprijs	De behandeling van life-events volgt uit de wetssystematiek. Er ontstaat een realisatiemoment als een vermogensbestanddeel het box 3-vermogen van de belastingplichtige verlaat. Hiervan kan sprake zijn bij echtscheiding, bij trouwen in gemeenschap van goederen en bij overlijden. Het kabinet heeft in de kamerbrief van 19 juni 2026 met mogelijke verbeteringen ook de mogelijkheid van een doorschuifregeling bij huwen en scheiden in kaart gebracht. Het kabinet zal deze doorschuifregeling pas opnieuw wegen en betrekken bij het wetsvoorstel voor de doorontwikkeling naar een volledige vermogenswinstbelasting.
Kosten, all-in fees en betaalpakketten - Maak duidelijk welke kosten aftrekbaar zijn en bepaal wettelijk welk deel van all-in fees en pakketten met bancaire en niet-bancaire diensten aftrekbaar is en hoe dit wordt vastgesteld.	Bij de handleiding voor gegevenslevering voor de vermogensaanwasbelasting is reeds overleg gevoerd met de NVB over dit onderwerp. Het kabinet zal in overleg met de NVB bezien of de novelle aanleiding geeft tot aanpassingen.
Portefeuilleoverdrachten - Bepaal wettelijk hoe fiscale gemiddelde verkrijgingsprijzen bij portefeuilleoverdrachten tussen financiële instellingen automatisch en correct kunnen worden overgedragen	Het kabinet beziet dit onderwerp in overleg met de NVB.
Fiscale lock-in en passende portefeuille - Beoordeel de samenloop tussen de fiscale prikkels van een VWB en de toezichtrechtelijke uitgangspunten voor passende advisering en portefeuillebeheer	Het kabinet beziet dit onderwerp in overleg met de NVB.
Corporate actions - verduidelijk de fiscale behandeling van onder meer stock dividend, aandelensplitsingen, fusies, conversies,	Bij de handleiding voor gegevenslevering voor de vermogensaanwasbelasting is reeds overleg gevoerd met de NVB over dit

herbeleggingsdividend en kapitaalterugbetalingen.	onderwerp. Het kabinet zal in overleg met de NVB bezien of de novelle aanleiding geeft tot aanpassingen.
Grondslag gegevensverstrekking - Beoordeel of de gegevens en inlichtingen in art. 22 Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 nog aansluiten bij de gegevensbehoefte	Het kabinet beziet dit onderwerp in overleg met de NVB en is voornemens om art. 22 Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 tijdig te actualiseren.
Pragmatische uitvoering - Zorg voor voldoende ruimte en mandaat in het overleg tussen banken en Belastingdienst om uitvoeringsknelpunten pragmatisch op te lossen of snel te escaleren.	Het kabinet neemt deze aanbeveling ter harte.

De leden van de fractie van D66 vragen welke voor- en nadelen de introductie van een voorheffing zou hebben in het wetsvoorstel waarmee een volledige vermogenswinstbelasting wordt ingevoerd. In algemene zin heeft een voorheffing als voordeel dat lock-in effecten kunnen worden gemitigeerd. Daar staat tegenover dat soortgelijke bezwaren op het gebied van liquiditeit kunnen optreden die ook spelen bij een vermogensaanwasbelasting. Verder maakt een voorheffing het belastingstelsel veel complexer en is deze naar verwachting niet op korte termijn in te voeren.

De leden van de fractie van D66 vragen of er bij een overlijden sprake is van afrekening over de vermogenswinst en vervolgens heffing van erfbelasting bij de erfgenaam. Ook vragen deze leden naar de effectieve belastingdruk bij overlijden en of hierdoor de noodzaak tot verkoop van vermogensbestanddelen op een ongunstig moment kan ontstaan. Het klopt dat er bij overlijden sprake is van een realisatiemoment in box 3 en vervolgens heffing van erfbelasting bij de erfgenaam. Bij een realisatiemoment is de erflater over de vermogenswinst 36% belasting verschuldigd in box 3. Die belasting verlaagt zijn nalatenschap en daarmee de grondslag voor de erfbelasting. De erfbelasting kent een vrijstelling. Deze bedraagt voor partners € 828.035 en voor kinderen € 26.230 (bedragen 2026). Voor zover het aandeel in de nalatenschap van een erfgenaam hoger is dan de vrijstelling, is hij daarover erfbelasting verschuldigd. Voor het deel van de nalatenschap dat boven de vrijstelling uitkomt geldt tot € 158.669 (bedrag 2026) voor partners en kinderen een tarief van 10%. Over het meerdere wordt 20% geheven. De erfbelasting kent een aangiftetermijn van 20 maanden, zodat erfgenamen ruim de tijd hebben om de afwikkeling van de nalatenschap te regelen. In deze

termijn kunnen zij ook eventueel op een zelfgekozen moment vermogensbestanddelen verkopen.

De leden van de fractie van D66 vragen hoe het kabinet bewerkstelligt dat de verschuldigde belasting daadwerkelijk blijft worden afgedragen. De novelle bevat geen wijzigingen op dit gebied en dit zal op dezelfde wijze als voorheen gebeuren.

De leden van de fractie van de VVD vragen wanneer het afzonderlijke wetsvoorstel voor de doorontwikkeling naar een volledige vermogenswinstbelasting naar verwachting kan worden ingediend. De leden van de fractie van JA21 en van CDA vragen wat nodig is om de datum van 2030 te halen. Ook de leden van de fractie van D66 en SGP vragen naar het tijdpad. De leden van de fractie van PRO en SGP vragen naar de kans dat 2030 niet wordt gehaald. Het streven is om het wetsvoorstel op Prinsjesdag 2027 aan uw Kamer aan te bieden. Naar verwachting is invoering per 2030 haalbaar indien het wetsvoorstel uiterlijk 15 maart 2028 is aangenomen door de Tweede Kamer en uiterlijk 1 juli 2028 door de Eerste Kamer. Een definitief oordeel over de uitvoerbaarheid moet blijken uit de uitvoeringstoets die zal worden opgesteld bij dat wetsvoorstel.

De leden van de fractie van de VVD vragen of in de overgangsperiode in de communicatie aan belastingplichtigen aandacht wordt besteed aan het onderscheid tussen de vermogenswinstbelasting en vermogensaanwasbelasting in de overgangsperiode en de gevolgen daarvan voor de aangifte. De Belastingdienst zal bij de start van het nieuwe stelsel een intensief communicatietraject starten om belastingplichtigen te ondersteunen bij het doen van aangifte. In de aangifte zal ook aandacht worden besteed aan de verschillen tussen de vermogensaanwasbelasting en vermogenswinstbelasting.

De leden van de fractie van de VVD vragen of het kabinet kan verduidelijken welke financiële producten wel en niet onder de voorgestelde definitie vallen. Deze leden vragen om daarbij in het bijzonder in te gaan op verschillende vormen van crypto-investeringen. De leden van de fractie van JA21 vragen of het klopt dat financiële instrumenten zoals een Exchange Traded Note (ETN) voor cryptovaluta wel onder de vermogenswinstbelasting vallen, maar rechtstreeks aangehouden cryptoactiva niet. Ook de leden van de fractie van D66 vragen naar het onderscheid tussen rechtstreeks aangehouden crypto-activa en andere beursgenoteerde cryptoproducten en of hierdoor afbakeningsproblemen ontstaan. Voor de uitbreiding van de

vermogenswinstbelasting wordt aansluiting gezocht bij het begrip financieel instrument uit artikel 1:1 van de Wft. Hieronder vallen bijvoorbeeld verhandelbare aandelen en obligaties, rechten van deelneming in beleggingsinstellingen en derivaten zoals opties en futures. Door de aansluiting bij de Wft wordt gebruikgemaakt van een bestaand en in de financiële wetgeving ingebed begrip dat ook bekend is bij ketenpartners zoals banken. De voorgestelde definitie voor box 3 omvat ook niet-verhandelbare aandelen en winstbewijzen in vennootschappen en bepaalde daarmee samenhangende rechten en termijncontracten. Cryptoactiva die een belastingplichtige rechtstreeks houdt in een eigen wallet vallen niet onder de definitie van financieel instrument. Een recht van deelneming in een beleggingsfonds dat cryptoactiva aanhoudt valt wel onder de definitie van financieel instrument. Ook een verhandelbare ETN zal in beginsel kwalificeren als financieel instrument en daardoor onder de vermogenswinstbelasting vallen.

De leden van de fractie van de VVD vragen of de verschillende fiscale behandeling van vermogensbestanddelen ertoe kan leiden dat belastingplichtigen hun beleggingen anders vormgeven. Belastingplichtigen kunnen een verschil in heffingsmoment tussen de vermogensaanwasbelasting en vermogenswinstbelasting meewegen bij hun investeringsbeslissingen. In beide systemen wordt hetzelfde rendement belast. Dit verschil zal slechts van toepassing zijn gedurende een overgangsperiode van één jaar.

De leden van de fractie van de VVD vragen hoe de gemiddelde verkrijgingsprijs wordt vastgesteld wanneer belastingplichtigen op verschillende momenten en via verschillende financiële instellingen gelijksoortige financiële instrumenten aankopen of overdragen. Deze leden vragen verder hoe wordt voorkomen dat overdrachten tussen aanbieders leiden tot onjuiste berekeningen of extra administratieve lasten. Voor financiële instrumenten van dezelfde soort die tegen verschillende prijzen zijn verkregen, wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de gemiddelde verkrijgingsprijs. Dit is ook het geval als transacties in de financiële instrumenten van dezelfde soort bij verschillende financiële instellingen worden gedaan. In overleg met de financiële instellingen zal worden bekeken hoe belastingplichtigen zo goed mogelijk geholpen kunnen worden bij het doen van aangifte en of regels gemaakt kunnen worden voor portefeuilleoverdrachten.

De leden van de fractie van PRO constateren dat het ongewijzigd aannemen van het in de Eerste Kamer voorliggende wetsvoorstel Wet

werkelijk rendement box 3 de snelste manier is om een nieuw stelsel in box 3 op basis van werkelijk rendement in te voeren. Deze leden vragen of het kabinet de overstap naar een vermogenswinstbelasting belangrijker vindt dan een snelle overstap naar het belasten van werkelijk rendement. Deze leden vragen of het kabinet de bezwaren van beleggers voor wie het huidige stelsel gunstig uitpakt belangrijker vindt dan de genoemde bezwaren tegen het huidige stelsel. Hoe legt het kabinet dit uit aan belastingplichtigen die er met de ongewijzigde Wet werkelijk rendement box 3 op vooruit zouden gaan, zo vragen deze leden. Het kabinet blijft inzetten op het zo spoedig mogelijk invoeren van een nieuw stelsel in box 3 op basis van werkelijk rendement. Bij de behandeling in de Eerste Kamer is gebleken dat er onvoldoende draagvlak bestaat voor het ongewijzigde wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. Met de uitbreiding van de vermogenswinstbelasting in de voorliggende novelle wil het kabinet voldoende politiek en maatschappelijk draagvlak creëren voor de overstap naar werkelijk rendement. Het kabinet heeft ook met de novelle ingezet op invoering per 2028. Om voldoende tijd te geven voor de implementatie stelt het kabinet nu voor het nieuwe box 3-stelsel inclusief de novelle per 1 januari 2029 in te voeren, tenzij alsnog blijkt dat invoering per 1 januari 2028 verantwoord mogelijk is. Dit is naar het oordeel van het kabinet de snelst mogelijke manier om een stelsel op basis van werkelijk rendement met voldoende draagvlak in te voeren.

De leden van de fractie van PRO vragen naar een toelichting op het realisatiebeginsel en hoe belangrijk het kabinet dit beginsel vindt. Deze leden vragen of het kabinet kan bevestigen dat het realisatiebeginsel wellicht aansluit bij het ‘gepercipieerde inkomensbegrip door burgers’, maar economisch gezien veel minder logisch is dan een vermogensaanwasbelasting, en of er niet veel minder kostbare mogelijkheden zijn om het belastingstelsel begrijpelijker te maken voor burgers. Een vermogenswinstbelasting en een vermogensaanwasbelasting kennen beide voor- en nadelen die het kabinet heeft afgewogen. Het realisatiebeginsel houdt in dat de waardeontwikkeling van een vermogensbestanddeel pas in de heffing wordt betrokken op het moment van realisatie, bijvoorbeeld bij verkoop. Aansluiting bij het realisatiebeginsel is voor het kabinet een belangrijke reden om te kiezen voor een vermogenswinstbelasting. Bij heffing op het moment van realisatie kan de belasting in beginsel worden betaald uit de gerealiseerde opbrengst. Deze wijze van heffen sluit naar verwachting ook beter aan bij wat burgers als inkomen ervaren. Dit gaat verder dan alleen de vraag naar wat begrijpelijk is voor burgers; het raakt ook aan de vraag wat als eerlijk wordt ervaren. Naar het oordeel van het kabinet bestaat breed maatschappelijke draagvlak voor een heffing over inkomen dat burgers ook daadwerkelijk als inkomen ervaren. Een vermogenswinstbelasting sluit ook beter aan bij de wijze waarop

waardeontwikkelingen in box 1 en box 2 en in de vennootschapsbelasting in de belastingheffing worden betrokken. Ook de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: de Afdeling) heeft in het advies bij het oorspronkelijke wetsvoorstel nadrukkelijk aandacht gevraagd voor deze aspecten.

De leden van de fractie van PRO vragen in hoeverre het kabinet onderschrijft dat geld het meest liquide activum is. Het kabinet is het hiermee eens.

De leden van de fractie van PRO wijzen erop dat zeer vermogende individuen hun vermogen ook kunnen inzetten zonder het volledige liquide te maken, door op basis van illiquide vermogen schulden aan te gaan om aankopen mee te financieren. Deze leden geven aan dat het realisatiebeginsel daarom economisch gezien onhoudbaar is; voor zeer vermogende individuen is de exacte vorm van het vermogen beperkt relevant voor de mogelijkheden die zij hebben om hun vermogen naar wens te gebruiken. Deze leden vragen of het kabinet dit kan bevestigen. Het kabinet onderkent dat zeer vermogende belastingplichtigen op basis van illiquide vermogen schulden aan kunnen gaan om aankopen mee te financieren. Ook voor zeer vermogende belastingplichtigen hangt de ruimte om uitgaven of investeringen met een lening te financieren af van de aard en de waarde van het onderpand. Tegenover de bestedingsruimte die een lening biedt, staat bovendien een terugbetalingsverplichting en moet rente over de lening worden voldaan. Bij de inrichting van box 3 maakt het kabinet een afweging voor alle belastingplichtigen. Daarbij weegt het kabinet zoals hiervoor aangegeven zwaar mee dat de heffing op basis van een vermogenswinstbelasting aansluit bij het realisatiebeginsel en bij wat burgers als inkomen ervaren.

De leden van de fractie van PRO vragen of het systeem van een gemiddelde verkrijgingsprijs begrijpelijk is voor belastingplichtigen en of bezwaren worden verwacht door belastingplichtigen die een andere systematiek willen hanteren. Het kabinet acht de systematiek goed uitlegbaar en heeft geen indicaties dat deze systematiek tot veel bezwaren zal leiden. Deze systematiek wordt bovendien reeds toegepast in box 2.

De leden van de fractie van PRO vragen of het kabinet veel discussie verwacht over de beginwaarde van vermogensbestanddelen, omdat belastingplichtigen een prikkel hebben om deze zo hoog mogelijk vast te stellen. Voor financiële instrumenten die bij invoering al tot het box 3-

vermogen behoren, geldt de waarde in het economische verkeer op de invoeringsdatum als beginwaarde. Veel financiële instrumenten zijn beursgenoteerd. In dat geval is een beurskoers beschikbaar en verwacht het kabinet doorgaans weinig discussie. Bij niet-beursgenoteerde financiële instrumenten kan de waardering ingewikkelder zijn. Ook in het huidige box 3-stelsel worden die vermogensbestanddelen gewaardeerd op de waarde in het economische verkeer.

De leden van de fractie van PRO vragen of de verstrekte lijst van vermogensbestanddelen die in 2029 onder de vermogensaanwasbelasting blijven uitputtend is. Alle box 3-vermogensbestanddelen die niet kwalificeren als financieel instrument of onroerende zaak blijven onder de vermogensaanwasbelasting. Concreet gaat dit om directe cryptobeleggingen (crypto wallets), verzekeringsproducten, lijfrentes en periodieke uitkeringen (voor zover deze niet in box 1 zijn betrokken), vorderingen en schulden (voor zover deze niet kwalificeren als financieel instrument), banktegoeden, vreemde valuta en overige vermogensbestanddelen zoals roerende zaken ter belegging.

De leden van de fractie van PRO vragen het kabinet kan erkennen dat er geen wetstechnische, uitvoeringstechnische of zwaarwegende economische reden is om dit wetsvoorstel met een novelle te wijzigen, en of het hier dus gaat om de vervulling van een politieke wens.

Het kabinet erkent dat de novelle voortkomt uit de maatschappelijke en politieke wens voor een snelle overstap naar een stelsel op basis van werkelijk rendement. Dit geeft gehoor aan de kritiek in de Eerste en Tweede Kamer ten aanzien van de vermogensaanwassystematiek in het oorspronkelijke wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. Daarbij wordt wel gehandeld naar wat wetstechnisch en uitvoeringstechnisch haalbaar is.

De leden van de fractie van PRO vragen of het kabinet kan toelichten waarom het, gegeven het feit dat deze politieke wens al langer leeft bij sommige coalitiepartijen, niet eerder met een novelle had kunnen komen.

Het kabinet heeft de novelle niet eerder ingediend, omdat aan de besluitvorming een ingewikkelde puzzel ten grondslag heeft gelegen met afwegingen tussen verschillende scenario’s, waarin tevens de budgettaire, wetstechnische en uitvoeringstechnische gevolgen moesten worden meegewogen.

De leden van de fractie van PRO vragen om verduidelijking van de stelling dat het voorstel lange-termijnbeleggingen stimuleert. Zij willen

weten hoe de overstap van een vermogensaanwassystematiek naar een vermogenswinstsystematiek precies leidt tot meer lange-termijnbeleggingen. Daarnaast verzoeken zij om een uitleg over de herkomst van deze extra lange-termijnbeleggingen en hoe de situatie zou verschillen als het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 in de huidige vorm wordt aangenomen.

Daarnaast vragen de leden waarom het kabinet lange-termijnbeleggingen belangrijk vindt, gelet op het feit dat bankfinanciering in Europa een grotere rol speelt dan beursfinanciering en dat er netto meer geld uit bedrijven stroomt naar aandeelhouders via aandeleninkopen dan dat er nieuw kapitaal wordt opgehaald.

De leden van de fractie van PRO vragen of het kabinet kan toelichten hoe meer lange-termijnbeleggingen tot positieve maatschappelijke effecten leiden en of het niet verstandiger en doelmatiger vindt om beleid te richten op het stimuleren van bankfinanciering voor bedrijven.

Tot slot vragen zij of het kabinet kan uitleggen in hoeverre het vindt dat bankkredieten productiever kunnen worden ingezet, met name voor innovatie en de financiering van reële economische activiteiten.

De overstap naar een vermogenswinstsystematiek stimuleert lange-termijnbeleggingen doordat alleen gerealiseerde winsten belast worden, waardoor belastingplichtigen hun vermogen langer kunnen aanhouden zonder jaarlijkse belastingdruk op ongerealiseerde waardestijgingen. Dit vermindert transactiekosten en moedigt stabielere investeringen aan. Lange-termijnbeleggingen kunnen een bijdrage leveren aan stabiliteit, innovatie en economische groei, omdat ze bedrijven toegang geven tot kapitaal voor projecten met een lange terugverdientijd. Ze vullen bankfinanciering daarnaast aan in plaats van deze te vervangen. Het kabinet ziet beide als complementair, niet als alternatief.

De leden van de fractie van PRO vragen of het kabinet nadelen ziet aan het middels een vermogenswinstbelasting stimuleren van lange-termijnbeleggingen en verwijzen hierbij naar het argument dat de mogelijkheid tot uitstel van betaling die een vermogenswinstbelasting biedt verstorend werkt, omdat beleggingsbeslissingen er sterk door beïnvloed worden. Ook vragen zij hoe dit zich verhoudt tot de economische doelstellingen die het kabinet beweert te hebben met de introductie van een vermogenswinstbelasting voor (onder andere) effecten.

Het kabinet kiest voor een vermogenswinstbelasting omdat deze aansluit bij het realisatiebeginsel. Belasting wordt alleen geheven over gerealiseerde winsten, waardoor belastingplichtigen de heffing kunnen betalen uit de opbrengst. Daarnaast sluit dit naar verwachting beter aan

bij het gepercipieerde inkomensbegrip van burgers en de wijze waarop waardeontwikkelingen in box 1, box 2 en de vennootschapsbelasting worden belast. Hierdoor worden verschillen tussen de boxen verkleind en neemt de prikkel tot boxarbitrage af, wat bijdraagt aan een samenhangender belastingstelsel. Bovendien is een dergelijke belasting internationaal gebruikelijk. Het klopt daarbij dat een vermogenswinstbelasting een prikkel kan geven om de realisatie van winsten uit te stellen. Belastingplichtigen kunnen bijvoorbeeld beslissen om aandelen die op winst staan nog niet te verkopen om zo belastingheffing op dat moment te voorkomen. Dit is inherent aan de keuze voor een vermogenswinstbelasting. Het kabinet zal bij de doorontwikkeling naar een volledige vermogenswinstbelasting (per 2030) nader onderzoek doen naar mogelijkheden om specifiek op belastinguitstel gerichte constructies te bestrijden.

De leden van de fractie van PRO wijzen erop dat Nederland al 25 jaar een vermogensaanwasbelasting kent en vragen of het kabinet zich ervan bewust is dat het niet het vermogensaanwasaspect is waardoor het huidige systeem niet langer voldoet. Ook vragen zij of het kabinet kan toelichten wat er concreet fout gaat als het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 ongewijzigd wordt aangenomen door de Eerste Kamer en of het kabinet in zijn antwoord kan meenemen dat er al 25 jaar sprake is van een vermogensaanwasbelasting in Nederland, en dat Nederland in een verder verleden ook al een vermogensaanwasbelasting heeft gehad.

Het kabinet erkent dat het huidige forfaitaire systeem een vorm van vermogensaanwasbelasting kent. De uitkomst van verschillende gesprekken de afgelopen maanden is echter gebleken dat draagvlak bestaat voor invoeren van een stelsel op basis van werkelijk rendement op basis van een vermogenswinstbelasting. Dit systeem heeft belangrijke voordelen ten opzichte van het huidige forfaitaire stelsel met een tegenbewijsregeling. De novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3 geeft daarnaast gehoor aan de kritiek in beide Kamers ten aanzien van de vermogensaanwassystematiek in het oorspronkelijke wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. Tijdens de parlementaire behandeling van dat voorstel is immers gebleken dat onvoldoende maatschappelijk en politiek draagvlak bestaat voor een vermogensaanwasbelasting als structureel onderdeel van het nieuwe box 3-stelsel.

De leden van de fractie van PRO merken op dat de partijen die in de Tweede Kamer voor het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 stemden gezamenlijk een meerderheid van de zetels in de Eerste Kamer bezetten. Zij vragen het kabinet waarom er geen draagvlak zou zijn in de Eerste Kamer en of het niet correcter is om te zeggen dat er geen

draagvlak meer is in de coalitie. Ook vragen de leden van de fractie van PRO of het kabinet kan reflecteren op de invloed die kabinetsleden, en in het bijzonder de minister van Financiën, hebben gehad op het draagvlak in de Eerste Kamer. Zij vragen het kabinet hoe zij kunnen beweren dat de reden tot wijziging ‘gebrek aan draagvlak’ is, terwijl kabinetsleden dat draagvlak nog tijdens de behandeling zelf zorgvuldig ondergraven.

Het klopt dat de partijen die in de Tweede Kamer voor het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 stemden, ook een meerderheid in de Eerste Kamer hebben. Toch is tijdens de behandeling in de Eerste Kamer gebleken dat er onvoldoende steun was voor de voorgestelde vermogensaanwasbelasting in de huidige vorm. Het kabinet heeft daarom gezocht naar een alternatief dat wel op draagvlak kan rekenen. Het kabinet staat achter de verantwoordelijkheid om wetsvoorstellen te verdedigen en draagvlak te creëren. Tegelijkertijd is het de taak van het kabinet om realistisch te zijn over de haalbaarheid van voorstellen. Als tijdens de behandeling blijkt dat een voorstel niet voldoende steun heeft of dat er maatschappelijke bezwaren zijn, is het de verantwoordelijkheid van het kabinet om hierop te reageren en waar nodig aanpassingen voor te stellen. De opmerkingen van de minister van Financiën moeten in die context worden gezien, namelijk als een erkenning van de problemen en de noodzaak om tot een werkbaar alternatief te komen.

De leden van de fractie van PRO vragen of het kabinet kan toelichten hoe deze vermogensaanwasbelasting uit 1946 verschilde van de Wet werkelijk rendement box 3 en welke lessen getrokken kunnen worden uit de toepassing van de belasting destijds. Daarnaast vragen de leden van de fractie van PRO of Nederland al eerder een vermogenswinstbelasting heeft gehad en of het kabinet daar positief naar terugkijkt. Daarbij vragen ze welke van de twee systemen het kabinet voor Nederland meer experimenteel en risicovoller acht.
De vermogensaanwasbelasting uit 1946 en het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 delen inderdaad dezelfde systematiek, beide belasten ook ongerealiseerde waardeontwikkeling van vermogen. Het belangrijkste verschil is echter het tijdelijke karakter van de belasting uit 1946, die specifiek was bedoeld voor de wederopbouw van Nederland na de Tweede Wereldoorlog. De economische en maatschappelijke context destijds is dan ook niet vergelijkbaar met de huidige situatie.

Nederland heeft nooit een vermogenswinstbelasting in box 3 gekend. Wel wordt deze systematiek al toegepast in box 1, box 2 en de vennootschapsbelasting. Ook internationaal gezien is een vermogenswinstbelasting gebruikelijk, wat voor het kabinet een belangrijke reden is om deze niet als experimenteel of risicovol te beschouwen. Integendeel, het kabinet ziet de invoering van een vermogenswinstbelasting in box 3 als een logische en beproefde stap, die

bijdraagt aan een samenhangender belastingstelsel en beter aansluit bij het realisatiebeginsel en internationale standaarden.

De leden van de fractie van PRO vragen wat het kabinet als prioriteit beschouwt. Ook vragen zij naar de keuzes omtrent de besteding van overheidsgeld.

Het forfaitaire stelsel in box 3 is niet houdbaar gebleken. Tegelijkertijd is er een brede politieke wens om zo snel mogelijk afscheid te nemen van het huidige forfaitaire stelsel met tegenbewijs. Uit verschillende debatten met het parlement is echter gebleken dat er onvoldoende draagvlak is voor het in de Eerste Kamer voorliggende wetsvoorstel – met een vermogensaanwasbelasting als hoofdregel en de vermogenswinstbelasting als uitzondering (voor vastgoed en aandelen in startende ondernemingen). Dat draagvlak is er wel voor een volledige vermogenswinstbelasting. Het kabinet maakt daarbij een integrale afweging van alle opgaven en wensen die er zijn. Het kabinet acht deze afweging verdedigbaar.

De leden van de fractie van PRO vragen naar de gegevenslevering door financiële instellingen en het uitstel van de invoering van het wetsvoorstel naar 1 januari 2029. Ook vragen zij of het niet verstandiger zou zijn eerst per 2028 over te stappen op de Wet werkelijk rendement box 3 zonder aanpassingen.

Financiële instellingen geven aan de gegevens ten behoeve van een vermogenswinstbelasting voor het belastingjaar 2028 niet tijdig te kunnen leveren aan de Belastingdienst. Het kabinet heeft daarom voorgesteld de voorstellen in te voeren met ingang van 1 januari 2029, zodat er voldoende tijd is voor de implementatie. Voor het belastingjaar 2029 verbetert de uitvoerbaarheid. Uiteraard blijft het kabinet in de tussentijd in gesprek met de financiële instellingen om de implementatie te monitoren. Het is daarbij de inzet dat de volledige gegevenslevering zo snel mogelijk wordt ingeregeld. Het kabinet gaat er vanuit dat dit lukt per 2029. Deels zijn risico’s echter onvermijdelijk. Iedere overgang naar belastingheffing over werkelijk rendement brengt extra complexiteit voor belastingplichtigen, ketenpartners en de Belastingdienst met zich mee. Het eerst per 2028 overstappen naar het ongewijzigde voorstel Wet werkelijk rendement box 3 zou tot gevolg hebben dat er binnen zeer korte tijd twee stelselwijzigingen achter elkaar plaats moeten vinden in box 3. Dit vraagt veel van zowel de uitvoering door de Belastingdienst als van belastingplichtigen en financiële instellingen. Naar het oordeel van het kabinet is een overstap naar een stelsel op basis van werkelijk rendement per 2029 alles afwegende de beste optie.

De leden van de fractie van PRO vragen in relatie tot de extra uitvoeringslast die het voorstel meebrengt, naar de taakstelling.

De Belastingdienst is niet uitgezonderd van de taakstelling en vult deze tot in ieder geval 2030 langs een drietal lijnen in. Bij het implementeren van de taakstelling wordt rekening gehouden met eventuele effecten op handhaving, waaronder dienstverlening, opsporing en toezicht. Door in te zetten op digitalisering (onder andere met AI), materiële uitgaven te verlagen en waar mogelijk wet- en regelgeving te vereenvoudigen die veel uitvoeringslast meebrengen, kunnen besparingen worden gerealiseerd. Het plan tot aan 2035 wordt nog vormgegeven. De Belastingdienst heeft de verantwoordelijkheid om te kijken waar processen efficiënter ingericht kunnen worden, maar het kabinet ziet ook zeker het belang van eenvoudiger wetgeving. Het kabinet erkent wel dat er grenzen zijn aan wat met efficiëntie en vereenvoudiging aan besparingen gerealiseerd kan worden. Efficiencymaatregelen hebben immers ook consequenties, bijvoorbeeld voor (het aantal) medewerkers. Voor het vervolg zullen daarom ook andere keuzes moeten worden gemaakt. In het Commissiedebat Belastingdienst van 7 oktober jl. heb ik uw Kamer daarnaast toegezegd om bij de Voorjaarsnota 2027 de definitieve plannen met bijbehorende bedragen te delen.

De leden van de fractie van PVV en PRO vragen hoe het kabinet aankijkt tegen de opmerking van de Afdeling dat het onderwerp zich überhaupt niet leent voor een novelle, en dat het beter zou zijn om een heel nieuw wetsvoorstel in te dienen gericht op inwerkingtreding per 2030. De leden van de fractie van PVV vragen naar de juridische haalbaarheid van de novelle ten opzichte van een geheel nieuw wetsvoorstel.

De novelle zet een versnelling naar een vermogenswinstbelasting per 2029 in en bouwt bovendien voort op de bestaande vormgeving van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. In genoemd wetsvoorstel is immers voorzien in een vermogenswinstbelasting voor onroerende zaken en aandelen of winstbewijzen van startende ondernemingen. Het kabinet kiest er nu voor om met deze novelle de vermogenswinstbelasting uit te breiden tot alle financiële instrumenten. Het raamwerk alsmede alle andere opgenomen bepalingen uit het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 blijven ongewijzigd. De novelle maakt het mogelijk om per 2029 het box 3-stelsel volledig te baseren op werkelijk rendement. Ook regelt de novelle dat per 2029 voor 90% van het box 3 vermogen met waardeontwikkeling een vermogenswinstbelasting wordt ingevoerd. Het huidige box 3-stelsel heeft belangrijke nadelen. Het kabinet wil daarom het huidige box 3-stelsel zo snel mogelijk vervangen en daarna doorontwikkelen naar een volledige vermogenswinstbelasting. De

onderhavige novelle ondergaat daarbij dezelfde procedure als een regulier wetsvoorstel, inclusief advisering door de Raad van State. In staatsrechtelijk opzicht bestaat er geen beperking met betrekking tot de omvang van een novelle.

De leden van de fractie van de PVV vragen hoe het kabinet de situatie beoordeelt waarbij op zeer korte termijn een novelle behandeld moet worden terwijl daarna alsnog een apart wetsvoorstel voor de overige vermogensbestanddelen moet komen. Deze leden vragen of het kabinet bereid is te concluderen dat de hele gang van zaken niet deugt en dat het beter is als het kabinet vandaag nog opstapt. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord afgesproken om het toekomstige box 3 stelsel door te ontwikkelen naar een vermogenswinstbelasting. Uit verschillende debatten met het parlement is gebleken dat er onvoldoende draagvlak is voor het in de Eerste Kamer voorliggende wetsvoorstel – met een vermogensaanwasbelasting als hoofdregel en de vermogenswinstbelasting als uitzondering (voor vastgoed en aandelen in startende ondernemingen). Het kabinet heeft gezocht naar breed draagvlak voor een toekomstig stelsel voor box 3. Dat draagvlak is er wel voor een volledige vermogenswinstbelasting. Met de novelle kan de gewenste versnelling naar een vermogenswinstbelasting worden ingezet.

De leden van de fractie van de PVV vragen hoe het kabinet kijkt naar de opmerkingen van de Afdeling dat de budgettaire gevolgen van de tegenbewijsregeling mogelijk minder groot zijn dan eerder geschat. De Afdeling heeft gewezen op de mogelijkheid dat de budgettaire gevolgen van de tegenbewijsregeling minder groot van omvang kunnen zijn dan eerder was ingeschat. Daarom is ook op basis van de actuele realisaties gekeken naar de kosten van de tegenbewijsregeling en hierop een afslag gedaan.

De leden van de fractie van de PVV vragen hoe het kabinet kijkt naar het gat in de dekking van 17,5 miljard euro. Het kabinet heeft in de Kamerbrief van 29 september 2026 een voorstel gedaan voor dekking van de novelle en de overgang naar een volledige vermogenswinstbelasting per 2030. Tijdens de algemene financiële beschouwingen is het kabinet gebleken dat voor onderdelen van het voorgestelde dekkingspakket nog onvoldoende politiek draagvlak bestond. Daarom heeft het kabinet een aangepast dekkingsvoorstel gedaan. De dekkingsmaatregelen binnen box 3 worden ingetrokken en in plaats daarvan wordt het lage tarief in box 2 verlaagd en het hoge tarief in box 2 verder verlaagd in overeenkomst met

de aangenomen motie van Eijk.[1] Het kabinet heeft bij het dekkingspakket oog gehad voor de gevolgen voor het EMU-saldo binnen de kabinetsperiode en het structurele effect als ook met het maatschappelijk en politiek draagvlak voor de stelselherziening.

De leden van de fractie van het CDA vragen of per 2030 de Wet werkelijk rendement box 3 zal worden gewijzigd, door de overige categorieën ook onder de vermogenswinst te brengen, of dat een nieuwe wet met eenduidige systematiek zal worden ingediend.

Er zal in 2027 een zelfstandig wetsvoorstel worden ingediend waarbij de overige vermogensbestanddelen onder de vermogenswinstsystematiek worden gebracht.

De leden van de fractie van het CDA vragen welke gegevens banken nu al verstrekken aan klanten over hun handel of transacties met aandelen en vragen daarnaast wat daar nog aan ontbreekt voor het correct invullen van de aangifte door belastingplichtigen. Ook vragen zij of er nog mogelijkheden zijn om knelpunten weg te nemen door vereenvoudiging van wetgeving, gegevensvereisten of uitvoering.

Banken verstrekken klanten doorgaans (jaar)overzichten of periodieke portefeuilleoverzichten van hun beleggingen, met de actuele waarde op een specifiek moment, doorgaans einde van het jaar. Ze verstrekken aan de Belastingdienst nog geen gedetailleerde gegevens die nodig zijn voor een vermogenswinstbelasting, zoals bijvoorbeeld de verkrijgingsprijs per aandeel of obligatie en gedetailleerde transactieoverzichten. Die gegevens worden pas relevant vanaf het belastingjaar dat de vermogenswinstbelasting wordt ingevoerd. In overleg met banken moet de juiste gegevenslevering voor de vermogenswinstbelasting nog worden vastgesteld. Omdat deze gegevens naar waarschijnlijkheid over belastingjaar 2028 niet meer verstrekt kunnen worden aan de Belastingdienst, stelt het kabinet voor om het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 en de novelle met een jaar in beginsel uit te stellen naar 1 januari 2029. Het kabinet blijft wel intensief overleggen met de bankensector. Indien het uit de gesprekken met de banken mogelijk blijkt, wordt de invoering vervroegd naar 2028.

De leden van de fractie van het CDA vragen voor welke groep belastingplichtigen de uitvoeringsuitdagingen het grootst zijn en invoering per 2028 het meest complex is.

---

[1] Kamerstukken II 2026/27, 37020 IX, nr. 11.

De uitvoeringsuitdagingen zijn het grootst en het meest ingewikkeld voor belastingplichtigen met complexe vermogenssamenstellingen, zoals omvangrijke beleggingsportefeuilles met veel transacties in 2028, omdat zonder gegevenslevering vanuit de banken nog geen vooraf ingevulde aangifte beschikbaar is. Dit betekent dat zij dus zelf de benodigde gegevens moeten bijhouden. De overgang naar een vermogenswinstbelasting zonder gegevenslevering door banken aan de Belastingdienst is echter voor alle belastingplichtigen met een beleggingsportefeuille lastig. Om die reden wordt het voorstel uitgesteld naar 1 januari 2029.

De Afdeling vraagt zich af of de tijdelijke aard van de vermogensaanwassystematiek, die slechts twee jaar zou functioneren, de benodigde inspanningen, menskracht en kosten kan rechtvaardigen. De leden van de fractie van het CDA willen weten hoe het kabinet dit beoordeelt als de invoering een jaar later, per 2029, plaatsvindt.

De novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3 geeft gehoor aan de kritiek in de Eerste en Tweede Kamer ten aanzien van de vermogensaanwassystematiek in het oorspronkelijke wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. Tijdens de parlementaire behandeling van het oorspronkelijke wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 is gebleken dat onvoldoende maatschappelijk en politiek draagvlak bestaat voor een vermogensaanwasbelasting als structureel onderdeel van het nieuwe box 3-stelsel. Na een afweging van verschillende scenario’s is de uitkomst dat draagvlak bestaat voor invoeren van een stelsel op basis van werkelijk rendement (op basis van een vermogenswinstbelasting) dat belangrijke voordelen heeft ten opzichte van het huidige forfaitaire stelsel met een tegenbewijsregeling. Door per 1 januari 2029 zoveel mogelijk onder de vermogenswinstbelasting te laten vallen, voorziet het kabinet burgers zo snel mogelijk van de nodige duidelijkheid over het belasten van vermogen. Tegelijkertijd bevat het voorliggende wetsvoorstel ook een aantal belangrijke verbeteringen. Het wetsvoorstel maakt het mogelijk om per 2029 de overstap te maken van een forfaitair stelsel naar een stelsel op basis van werkelijk rendement. Andere in het wetsvoorstel opgenomen verbeteringen zijn de invoering van kostenaftrek en verliesverrekening.

De leden van de fractie van JA21 lezen dat het kabinet een invoering per 1 januari 2029 voorstelt, tenzij de komende weken blijkt dat het toch mogelijk zou zijn om tot verantwoorde implementatie per 1 januari 2028 te komen. Deze leden en de leden van de fractie van de SGP vragen wanneer het kabinet hier een besluit over neemt. De leden van de fractie van de PVV en de SGP vragen waar dit van afhankelijk is. Het uitgangspunt van het kabinet is een invoering per 1 januari 2029. Tegelijkertijd verkent het kabinet of er mogelijkheden zijn om de

uitvoerbaarheid per 1 januari 2028 te verbeteren door de gegevenslevering voor het belastingjaar 2028 sneller te realiseren. Het kabinet zal hier in de komende weken uitsluitsel over geven.

De leden van de fractie van JA21 vragen wat er gebeurt als de novelle niet voor eind december door beide Kamers is aanvaard.

Als het wetsvoorstel voor 31 december 2026 aangenomen is, kan de gegevenslevering waarschijnlijk in overleg met de banken worden uitgebreid voor de vermogenswinstbelasting in 2029. Daardoor kunnen de daarover in de uitvoeringstoets genoemde nadelen worden weggenomen of in belangrijke mate verminderd worden.

Deze datum is ook nodig gelet op de dekkingsmaatregelen in box 2 (verlaging tarieven) die per 1 januari 2027 in werking moeten treden. Daarnaast gold de deadline ook voor de technische maakbaarheid en inpasbaarheid in de systemen van de Belastingdienst bij invoering per 2028.

De leden van de fractie van JA21 vragen wat er gebeurt als de novelle en het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 worden verworpen en of er een terugvaloptie is. Ook de leden van de fractie van de SGP vraagt hoe groot het kabinet de kans inschat dat het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3, inclusief de novelle, niet per 2028 of 2029, maar later, zoals in 2030, in werking treedt. Daarnaast vragen zij of alle consequenties van een dergelijk uitstel kunnen worden toegelicht. Het kabinet zet erop in dat het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3, inclusief de novelle, uiterlijk per 1 januari 2029 in werking treedt. Gelet op het maatschappelijke en politieke draagvlak voor een snelle overstap naar een stelsel op basis van werkelijk rendement, acht het kabinet de kans op tijdige invoering reëel. Het kabinet blijft in overleg met financiële instellingen om de uitvoerbaarheid te waarborgen. Bij uitstel of afstel blijft het huidige forfaitaire stelsel met tegenbewijsregeling (langer) van kracht.

De leden van de fractie van JA21 vragen naar de opties voor verbeteringen uit de brief van 19 juni 2026[2]. Deze leden vragen of het kabinet per optie uit de brief kan aangeven met ingang van welk jaar deze uitvoerbaar is en wat daarvoor nodig is. Het kabinet geeft nu voorrang aan de invoering van een vermogenswinstbelasting voor financiële instrumenten. Met deze stap wordt een groot beroep gedaan

[2] Kamerstukken II 2025/26, 36 748, nr. 47.

op de capaciteit van de Belastingdienst. Verdere aanpassingen in 2028 en 2029 zijn daarom niet mogelijk.

De leden van de fractie van JA21 vragen of sprake is van een realisatiemoment bij huwen, scheiden of overlijden waardoor belasting wordt geheven over dat moment. Deze leden vragen of het kabinet dit wenselijk vindt. Ook de leden van de fractie van SGP wijzen op deze problematiek bij life events en vragen of het kabinet ervoor open staat om deze problematiek op te lossen. Ook vragen deze leden of het klopt dat het creëren van een doorschuiffaciliteit deze problematiek kan oplossen.

Er ontstaat een realisatiemoment als een vermogensbestanddeel het box 3-vermogen van de belastingplichtige verlaat. Hiervan kan sprake zijn bij echtscheiding, bij trouwen in gemeenschap van goederen en bij overlijden. Hierbij is van belang dat voor belastingplichtigen die nu trouwen een beperkte gemeenschap van goederen geldt. Als partners een volledige gemeenschap van goederen wensen, moeten zij naar de notaris om huwelijkse voorwaarden te laten opstellen. Bij overlijden kan in een testament worden vastgelegd wie onder welke voorwaarden en waarvan erfgenaam is. Er is voor gekozen om voor deze situaties geen doorschuifregelingen te introduceren. Belastingplichtigen zouden de belastingheffing in box 3 dan namelijk voor een heel lange periode kunnen uitstellen. Het kabinet heeft in de kamerbrief van 19 juni 2026 met mogelijke verbeteringen ook de mogelijkheid van een doorschuifregeling bij huwen en scheiden in kaart gebracht. Deze verbeteringen waren destijds onderzocht om de effecten van een vermogensaanwasbelasting te verzachten (in het scenario dat de vermogensaanwasbelasting als tussenstap naar een vermogenswinstbelasting ook voor financiële instrumenten zou gelden (en niet voor een uitbreiding middels de novelle zou worden gekozen)). Het kabinet zal deze doorschuifregeling opnieuw wegen en betrekken bij het wetsvoorstel voor de doorontwikkeling naar een volledige vermogenswinstbelasting.

De leden van de fractie van de BBB vragen of het kabinet het eens is dat een verder uitstel eveneens aanzienlijke nadelen kent. Het kabinet is het ermee eens dat het wenselijk is om het huidige forfaitaire stelsel met tegenbewijsregeling zo snel mogelijk te vervangen door een stelsel op basis van werkelijk rendement. Het huidige box 3-stelsel heeft belangrijke nadelen. Het forfaitaire stelsel met tegenbewijsregeling heeft als gevolg dat over lagere rendementen belasting kan worden geheven op grond van de tegenbewijsregeling, terwijl belastingheffing op hogere rendementen door het forfait wordt gemaximeerd. Rendementen die hoger zijn dan het forfait blijven immers onbelast. Voor het deel van het

box 3-inkomen dat op grond van de tegenbewijsregeling wordt belast, geldt dat het rendement voor de tegenbewijsregeling is gebaseerd op vermogensaanwas, waarbij verliesverrekening en kostenaftrek ontbreekt. Dit sluit niet aan bij het gepercipieerde inkomensbegrip van belastingplichtigen.

De leden van de fractie van de SGP vragen waarom er niet voor is gekozen om ook kapitaalverzekeringen vanaf 2028 of 2029 onder de vermogenswinstbelasting te laten vallen en of het kabinet bereid is ook kapitaalverzekeringen al bij de inwerkingtreding van de novelle onder de vermogenswinstbelasting te brengen.

Om wetstechnische en uitvoeringstechnische redenen kunnen de verzekeringsproducten, net zoals bijvoorbeeld cryptobeleggingen, niet vanaf 2028 of 2029 onder de vermogenswinstbelasting worden gebracht. Voor deze vermogensonderdelen zal wel per 2030 de vermogenswinstbelasting geïntroduceerd worden. Verzekeringsproducten, lijfrentes en periodieke uitkeringen (voor zover deze niet in box 1 zijn betrokken) zijn vermogensonderdelen die qua aard verschillen van financiële instrumenten zoals aandelen of obligaties. Bij een verzekeringscontract is het feitelijk niet de bedoeling om tussentijds verkopen in contanten te realiseren. Er wordt toegewerkt naar een doelkapitaal met daarin opgesloten eventuele andere dekkingen. Bij aandelen of obligaties beslist de belegger zelf over aankoop, verkoop en timing van winstneming. Bij een verzekering of lijfrente in vorm van een beleggingsverzekering liggen de onderliggende transacties doorgaans bij de verzekeraar. De polishouder bezit geen aandelen of obligaties rechtstreeks, maar een verzekeringsrecht. Het bezit is dus het recht op een contractuele aanspraak op een verzekeringsuitkering, niet de onderliggende aandelen. Daarmee verschillen verzekeringsproducten qua aard van financiële instrumenten die al in de eerste fase van de overstap naar een box 3-belasting op basis van werkelijk rendement onder de vermogenswinstbelasting worden gebracht.

De leden van de fractie van de SGP vragen waarom er niet voor is gekozen, nu de novelle waarschijnlijk pas per 2029 ingaat, om per 2029 direct volledig over te stappen op de vermogenswinstbelasting. Ze vragen of in dat geval ook niet tegemoetgekomen wordt aan de kritiek van de Raad van State om voor een beperkte periode een vermogensaanwasbelasting in te voeren. Ook vragen zij waarom de overstap voor financiële instrumenten wel mogelijk is per 2028 of 2029, maar voor andere vermogensbestanddelen niet. De leden van de fractie van D66 vragen of per resterende vermogenscategorie kan worden aangeven welke belemmering toepassing van de

vermogenswinstbelasting per 2028 lastig maakt en wat nodig is om de belemmeringen voor 2029 weg te nemen.

Het kabinet wil zo snel mogelijk naar een volledige vermogenswinstbelasting. Dit is een grote en ingewikkelde operatie. Het kabinet heeft hierbij ingezet op invoering per 2028. Het kabinet weegt echter zwaar mee dat in de uitvoeringstoets van de Belastingdienst een negatief oordeel wordt gegeven over de uitvoerbaarheid per 2028. Ook de Raad van State geeft aan dat invoering van het voorstel per 2028 op basis van de beschikbare informatie niet verantwoord zou zijn. Bovendien geven ook financiële instellingen aan dat de gegevens over het belastingjaar 2028 niet tijdig kunnen worden geleverd aan de Belastingdienst. Voor belastingjaar 2029 verbetert de uitvoerbaarheid.

Daarom heeft het kabinet ervoor gekozen om vanaf 2029 al zoveel mogelijk vermogensbestanddelen onder de vermogenswinstbelasting te brengen door een uitbreiding naar financiële instrumenten in de zin van de Wft. De keuze voor deze afbakening hangt samen met wat technisch maakbaar is per 2029.

De Belastingdienst kan de vermogenswinstbelasting in 2029 technisch uitbreiden naar de bestaande categorie “beleggingen” in box 3 in de aangifte. Dit is technisch maakbaar in de systemen en inpasbaar in het ICT-portfolio omdat beleggingen in dezelfde categorie vallen als aandelen in startups en scale-ups in de aangifte inkomstenbelasting. Deze categorie, aandelen in startups en scale-ups, zou al op basis van het in de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstel onder de vermogenswinstbelasting gaan vallen. Het is niet mogelijk om één of enkele andere categorieën vermogensbestanddelen daaraan toe te voegen.

Het kabinet acht dit tijdelijke onderscheid gerechtvaardigd omdat het een tussenstap is waarmee sneller een groter deel van het vermogen in box 3 onder de vermogenswinstbelasting valt.

Voor de resterende vermogensbestanddelen moet wetgeving worden uitgewerkt en geïmplementeerd. Het streven is om het wetsvoorstel op Prinsjesdag 2027 aan uw Kamer aan te bieden. Naar verwachting is invoering per 2030 haalbaar indien het wetsvoorstel uiterlijk 15 maart 2028 is aangenomen door de Tweede Kamer en 1 juli 2028 door de Eerste Kamer. Een definitief oordeel over de uitvoerbaarheid moet blijken uit de uitvoeringstoets die zal worden opgesteld bij het wetsvoorstel.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen waarom het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 niet wordt ingetrokken en het kabinet met een nieuw wetsvoorstel komt om per 2030 in één keer

naar een nieuw box 3-stelsel over te gaan. Ook vragen deze leden of het kabinet bereid is in de tussentijd een aftrek voor vastgoedexploitatiekosten te introduceren.

Het kabinet wil zo snel mogelijk naar een nieuw box 3-stelsel met nog meer vertraging vindt het kabinet niet wenselijk, gelet op alle nadelen van het huidige box 3-stelsel. In het forfaitaire stelsel met tegenbewijsregeling worden rendementen voor zover deze hoger zijn dan het forfait niet belast, terwijl lagere rendementen op grond van de tegenbewijsregeling in de heffing worden betrokken. Het rendement voor de tegenbewijsregeling is gebaseerd op een vermogensaanwasbelasting, zonder mogelijkheden voor verliesverrekening of kostenaftrek. Dit sluit niet aan bij het gepercipieerde inkomensbegrip van belastingplichtigen. Het verder verfijnen van de tegenbewijsregeling, bijvoorbeeld door het toevoegen van kostenaftrek, zou de invoering van het nieuwe box 3-stelsel verder vertragen. Door uiterlijk vanaf 2029 het nieuwe box 3-stelsel in te voeren, geldt vanaf 2029 niet alleen kostenaftrek, maar ook verliesverrekening en een vermogenswinstbelasting voor 90% van het vermogen in box 3 met waardeontwikkeling.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of het kabinet het wenselijk vindt om een extra tarief aan box 3 toe te voegen.

Bij een vermogenswinstbelasting wordt belasting pas geheven bij realisatie van de winst, waardoor beleggers een prikkel hebben om verkoop uit te stellen (lock-in). Een progressief tarief zou het lock-in effect mogelijk kunnen mitigeren, omdat belastingplichtigen worden verleid om hun winsten eerder te nemen. Tegelijkertijd kunnen progressieve tarieven de lock-in prikkel juist ook versterken, doordat grotere winsten, die niet over meerdere jaren kunnen worden verdeeld, zoals bij bijvoorbeeld vastgoed, tegen een hoger marginaal tarief worden belast. Omdat er een tariefsverlaging nodig is om het lock-in effect te beperken is het geen garantie dat een progressief tarief tot een budgettaire opbrengst zal leiden. Tegelijkertijd is de budgettaire meeropbrengst afhankelijk van de hoogte van de tarieven in relatie tot de andere parameters in bijvoorbeeld box 2 en de vennootschapsbelasting.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen naar mogelijke benadeling van innovatieve Nederlandse bedrijven ten opzichte van hun concurrenten uit het buitenland. Ook spreken deze leden hun zorgen uit over de crypto sector en vragen in dat kader of het kabinet nadelige gevolgen verwacht voor de innovatieve en snelgroeiende sector van crypto bedrijven. Juist een zo spoedig mogelijke doorontwikkeling naar een vermogenswinstregime betekent dat de heffing in box 3 op korte termijn overeen zal komen met vergelijkbare buitenlandse heffingen. Met

het voorstel van het kabinet wordt per 2029 voor 90% van het box 3-vermogen met waardeontwikkeling een vermogenswinstbelasting ingevoerd. Voor crypto zal maximaal één jaar een uitzondering gelden en wordt naar verwachting per 2030 een vermogenswinstbelasting ingevoerd. Overigens kan juist bij volatiele vermogensbestanddelen zoals crypto onder omstandigheden een vermogensaanwasbelasting ook gunstiger zijn dan een vermogenswinstbelasting, omdat verliezen al eerder aftrekbaar zijn.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen hoe ervoor gezorgd kan worden dat iedereen eenvoudig aan zijn belastingplicht kan voldoen. Ook vragen deze leden naar de invoeringsproblematiek voor banken. Vanwege de signalen met betrekking tot risico's op het gebied van doenvermogen van belastingplichtigen, gegevenslevering en uitvoerbaarheid voor banken heeft het kabinet besloten om de novelle een jaar later, per 2029, in te voeren, tenzij de komende weken blijkt dat een eerdere invoering toch verantwoord is. Er is constructief en goed overleg met banken over de doorontwikkeling naar een vermogenswinstbelasting. Hierbij is het doel van het kabinet en van de banken om ervoor te zorgen dat klanten door hun bank zoveel mogelijk kunnen worden ondersteund met overzichtelijke gegevens voor het doen van aangifte. De volledige gegevenslevering aan de Belastingdienst ten behoeve van de vooraf ingevulde aangifte wordt zo snel mogelijk ingeregeld. Omdat het invullen van de aangifte een groter beroep doet op het doenvermogen zal de Belastingdienst daarnaast een intensief communicatietraject starten om belastingplichtigen te ondersteunen bij het doen van aangifte.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen of er trends waarneembaar zijn ten aanzien van kapitaalvlucht of gedragseffecten van burgers en bedrijven, welke instrumenten de regering gebruikt om gedragseffecten en kapitaalvlucht te monitoren en of dat instrumentarium up-to-date is. Zij vragen of de regering een dashboard heeft of voorbeelden kan geven of bij voorkeur een opsomming van de parameters of instrumenten die worden bijgehouden en die wijzen op een toename van kapitaalvlucht of belasting vermijdend gedrag, als daar sprake van is. Ook vragen zijn of Nederland over de afgelopen jaren per saldo winnaar of verliezer is wat betreft het aantal miljonairs dat naar Nederland toe komt en het aantal wat uit Nederland vertrekt. Ten slotte vragen de leden van de fractie van 50PLUS of het aantal geëmigreerde of geïmmigreerde miljonairs voor alle Europese landen wordt bijgehouden en of daar een totaaloverzicht van gegeven worden. Om met de laatste vraag te beginnen: het kabinet is er niet mee bekend dat er lijsten bijgehouden worden met geëmigreerde of geïmmigreerde miljonairs per Europees land. In elk geval wordt in Nederland niet zoiets bijgehouden. Er zijn op dit moment ook geen

signalen van bijvoorbeeld de Belastingdienst of van banken dan wel DNB van een grote kapitaalvlucht. Ook blijkt dit niet uit de statistieken van het CBS. Het kabinet heeft met de aanpassing en doorontwikkeling van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 naar een volledige vermogenswinstbelasting juist gezocht naar breed draagvlak voor het toekomstige box 3-stelsel. Ook internationaal is belastingheffing over gerealiseerde vermogenswinsten gebruikelijk. Een vermogenswinstbelasting sluit daardoor ook beter aan bij de wijze waarop de waardeontwikkeling van vermogensbestanddelen in veel andere landen in de belastingheffing wordt betrokken. Bovendien worden bij het bepalen van het werkelijk rendement – in tegenstelling tot de regels in de huidige tegenbewijsregeling – kostenaftrek en verliesverrekening mogelijk. Al met al aanpassingen die juist geen reden geven tot kapitaalvlucht of emigratie. Ook vragende leden van de fractie van 50PLUS hoeveel zzp’ers een tweede huis in het buitenland bezitten en of het klopt dat digitale nomaden vaak zzp’ers zijn en of er trends waarneembaar zijn of zzp’ers met oog op het wetvoorstel box 3 in beweging komt of niet. Er is geen administratie noch statistiek van het aantal zzp’ers met tweede huizen in het buitenland. Het analyseren en schatten van het aantal zzp’ers dat een tweede huis in het buitenland bezit en de ontwikkeling daarin vergt een studie op zich en kost de nodige tijd en capaciteit. Er is geen algehele vermogensregistratie van Nederlandse huishoudens van al hun binnenlandse en buitenlandse bezittingen (vastgoed, aandelen etc) zoals we dat kennen met het Kadaster en het eigenwoningbezit in Nederland. Wat betreft de vraag van de leden van de fractie van 50PLUS over digitale nomaden: zij werken vaak in sectoren waar geen fysieke aanwezigheid vereist is waarbij het gaat om relatief jonge mensen die digitaal zeer vaardig zijn en houden van avontuur, vrijheid en flexibiliteit. Vaak gaat het inderdaad om zzp’er of freelancers maar zij kunnen ook in loondienst zijn van een onderneming. Er is geen reden aan te nemen dat het wetsvoorstel box 3 een extra prikkel geeft om digitale nomade te zijn. Overigens geven huidige geopolitieke ontwikkelingen van destabilisatie en defragmentatie juist een prikkel voor een meer zeker bestaan in Nederland of Europa. In elk geval zet Nederland in internationaal verband (EU en OESO) zich zeer actief in op dossiers als “global mobility” en belastingen, ook als het gaat om de (zeer) vermogenden en hecht daarbij veel waarde aan internationale samenwerking. Ten slotte nog het volgende: uit een zeer recent empirisch onderzoek van internationale onderzoekers verbonden aan het National Bureau of Economic Research (NBER) in Cambridge (VS) naar de gevolgen van ingrijpende belastinghervormingen in Noorwegen tussen 2021 en 2024 waarbij de effectieve vermogensbelasting bijna werd verdubbeld, blijkt dat er geen algehele vlucht was uit Noorwegen van startups of het wegblijven van start-up-

oprichters.[3] Het ondernemersklimaat voor jonge, innovatieve bedrijven bleef grotendeels intact. Ook vonden de onderzoekers geen bewijs voor lagere investeringen of hogere faillissementspercentages bij bedrijven die in Noorse handen zijn. Het onderzoek nuanceert de discussie over een exodus van miljonairs op stevige wijze. Er vond wel wat vertrek plaats van extreem rijke individuen maar dat concentreerde zich tot de groep allerrijksten. Het ging in Noorwegen dus nogmaals gezegd om een zeer ingrijpende hervorming, waarbij de belastingdruk op vermogenden fors werd verzwaard. Dit is bepaald niet het geval bij de onderhavige hervorming van het box 3 stelsel naar een stelsel dat het werkelijk rendement belast op basis van een vermogenswinstbelasting.

3. Dekkingsmaatregelen

De leden van de fractie van D66 vragen waarom het kabinet heeft gekozen voor een grens van € 100.000 voor excessief lenen bij de eigen vennootschap en niet ervoor heeft gekozen om excessief lenen bij de eigen vennootschap volledig af te bouwen. Ook de leden van de fractie van PRO vragen in dat kader waarom het kabinet niet heeft gekozen voor een grens van € 17.500, gelijk aan de grens voor een rekening-courant. Het kabinet stelt voor om het maximumbedrag voor excessief lenen bij de vennootschap in vijf jaar tijd stapsgewijs af te bouwen naar € 100.000. Deze maatregel dient ter dekking van de Novelle uitbreiding box 3 vermogenswinstbelasting. Daarnaast wordt met deze maatregel belastinguitstel in box 2 voorkomen. Hoewel iedere grens in zekere mate arbitrair is, is het kabinet van mening dat met een maximumbedrag van € 100.000 een goede balans is gevonden om excessief lenen te ontmoedigen en tot een dekking te komen voor de Novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3.

De leden van de fractie van D66 vragen welke nieuwe mogelijkheden voor fiscale arbitrage ontstaan tussen box 2 en box 3 vanwege de met de novelle voorgestelde wijzigingen in deze boxen. Met betrekking tot de maatregelen die box 2 raken, ontstaan in principe geen nieuwe mogelijkheden voor fiscale arbitrage, ook omdat de tariefsverlagingen een tijdelijk karakter hebben. Door de vermogenswinstbelasting ook in box 3 toe te passen, wordt dit meer gelijkgetrokken met box 2.

De leden van de fractie van de VVD vragen aandacht voor de stapsgewijze verlaging van de grens van excessief lenen. Deze leden vragen of de bestaande uitzondering voor eigenwoningschulden kan

---

3 NBER**,** "Taxing Entrepreneurial Wealth: Evidence from Norway, 2021–2025", oktober 2026.

worden uitgebreid naar verhuurd vastgoed. Ook vragen deze leden welke andere mogelijkheden het kabinet ziet om onbedoelde liquiditeitsproblemen te voorkomen.

Het kabinet ziet geen mogelijkheden de bestaande uitzondering voor eigenwoningschulden uit te breiden naar verhuurd vastgoed. Dit zou de bedoeling van de excessief lenen wetgeving tenietdoen en hierdoor zou de beoogde budgettaire opbrengst niet worden bereikt. Daarnaast is ‘verhuurd vastgoed’ een vrij algemene aanduiding die in de praktijk zal leiden tot afbakeningsvragen en discussies die complexiteitsverhogend zullen werken. Het kabinet heeft oog voor mogelijke liquiditeitsproblemen die kunnen ontstaan. Vandaar dat het kabinet kiest voor een stapsgewijze verlaging van de grens van excessief lenen. De peildatum van excessief lenen is 31 december van een jaar. Dat betekent dat voor de eerste stapsgewijze verlaging van de grens van excessief lenen per 1 januari 2027 wordt gekeken naar de stand van de schulden op 31 december 2027 (de peildatum). Als de schuld voor 31 december 2027 wordt teruggebracht tot de dan geldende grens, bijvoorbeeld door de schuld te herfinancieren of af te lossen, dan kan een heffing over excessief lenen worden voorkomen. Als de schuld na 31 december 2027 wordt teruggebracht dan leidt dat tot een negatief fictief regulier voordeel wat verrekend kan worden met positieve inkomsten uit box 2. Mochten er desondanks toch liquiditeitsproblemen zijn, dan is daarnaast uitstel van betaling in de invordering mogelijk. Zo kan de Belastingdienst onder voorwaarden aan burgers in beginsel uitstel van betaling verlenen voor maximaal twaalf maanden mits nieuw opkomende fiscale verplichtingen stipt worden bijgehouden. In bijzondere omstandigheden kan de Belastingdienst een langere uitsteltermijn toestaan dan twaalf maanden en maatwerk bieden. Dit kan uitkomst bieden voor situaties waarbij de burger tijdelijk niet over liquide middelen beschikt om de verschuldigde belasting in twaalf maanden te voldoen. Tot slot is er nog de illiquide vermogensregeling. Deze regeling maakt het leveren van maatwerk mogelijk in situaties waarin burgers over onvoldoende betalingscapaciteit beschikken om hun belastingaanslag in twaalf maanden te voldoen, maar vanwege illiquide vermogensbestanddelen niet in aanmerking komen voor kwijtschelding. Het moet dan gaan om vermogen waarvan het onredelijk bezwarend wordt beschouwd dit liquide te maken, zoals een eigen woning (maar bijvoorbeeld ook aandelen in de eigen bv), te verkopen om hun schulden af te lossen. Hiermee worden schrijnende situaties zo veel mogelijk voorkomen. Dit biedt de mogelijkheid om naast de reguliere looptijd van 12 maanden een aanvullende periode van vijf jaar af te spreken om de belastingschuld af te lossen, mits er voldoende betaalcapaciteit is.

De leden van de fracties van zowel D66 als PRO vragen waarom bij het bepalen van excessieve schulden bij de eigen vennootschap een uitzondering voor eigenwoningschulden geldt. De keuze om een uitzondering te maken voor eigenwoningschulden komt voort uit de mogelijk ingrijpende gevolgen van de maatregel voor de aanmerkelijkbelanghouder en zijn gezin als deze zou ontbreken. Evenals personen die lenen bij een bank of een andere hypotheekverstrekker zijn zij rente verschuldigd en dienen zij de eigenwoningschuld terug te betalen. Dit moet ten minste annuïtair en in ten hoogste 360 maanden. Om in aanmerking te komen voor de uitzondering geldt voor eigenwoningschulden die zijn aangegaan na 1 januari 2023 de voorwaarde dat ten behoeve van de vennootschap een recht van hypotheek op de eigen woning moet zijn gevestigd. Hiermee wordt voorkomen dat een aandeelhouder op een later moment met de eigen woning als zekerheidsrecht nog één of meerdere leningen afsluit waardoor de eigen woning dan gebruikt zou kunnen worden voor herfinanciering van een consumptieve behoefte.

De leden van de fractie van PRO vragen of het kabinet andere maatregelen heeft overwogen om boxarbitrage tegen te gaan, zoals een voorheffing in box 2, en waarom zij daar uiteindelijk niet voor heeft gekozen. Het kabinet heeft verschillende mogelijkheden overwogen en is gekomen tot de invulling zoals opgenomen in het wetsvoorstel Novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3. Met betrekking tot de maatregelen die box 2 raken, ontstaan in principe geen nieuwe mogelijkheden voor fiscale arbitrage, ook omdat de tariefsverlagingen een tijdelijk karakter hebben. Door de vermogenswinstbelasting ook in box 3 toe te passen, wordt dit meer gelijkgetrokken met box 2.

De leden van de fractie van PRO vragen welke bedrijfseconomische redenen er zijn om een bedrag van € 100.000 aan de eigen grootaandeelhouder uit te lenen. In dat kader vragen zij ook in hoeverre dit bedrijven helpt om te investeren. Men kan zich inderdaad afvragen waarom een onderneming, waarvan de primaire activiteit buiten de kredietverlening valt, om bedrijfseconomische redenen leningen zou verstrekken aan haar aandeelhouder. Het verstrekken van een dergelijke lening draagt niet bij aan de investeringscapaciteit of liquiditeitspositie van de onderneming. Het is daarom aannemelijk dat uitstel van belastingheffing een belangrijk motief vormt bij het verstrekken van dergelijke leningen.

De leden van de fractie van PRO vragen naar welke overwegingen ten grondslag hebben gelegen bij de totstandkoming van de

lastenverzwaringen in het Belastingplan en de dekking in box 3 en in hoeverre het kabinet dit redelijk en rechtvaardig acht.

Het kabinet is van mening dat er zowel in het Belastingplan als in de novelle een pakket is neergelegd dat eerlijk en rechtvaardig is. Tegenover een groot deel van de verhoging van de tarieven in de inkomstenbelasting staat een daling van de zorgpremies ten opzichte van het basispad. Daarnaast stijgen in de komende kabinetsperiode de verwachte belastingafdrachten van DGA's, als gevolg van tariefaanpassingen in box 2 en het beperken van excessief lenen.

Bij de totstandkoming van het Belastingplan heeft het kabinet rekening gehouden met de grote opgaven waar dit land voor staat. Mede daarom is besloten om van iedereen een bijdrage te vragen in de vorm van de vrijheidsbijdrage. Naar aanleiding van een brede wens in de Tweede Kamer heeft het kabinet middels de tweede en derde nota van wijziging op het Belastingplan 2027 al middelen vrijgemaakt om de gevolgen van de vrijheidsbijdrage te compenseren.

Voor de dekking van het box 3 voorstel is er naar aanleiding van verzoeken uit uw kamer gekeken naar dekking binnen het brede vermogensdomein, waarbij conform de aangenomen motie van Eijk ook is gekeken naar het verlagen van de tarieven in box 2. Hiermee is tot een pakket gekomen met een neutraal saldo-effect binnen de meerjarenperiode.

De leden van de fractie van PRO merken verder op dat uit de nagezonden tabel blijkt dat de totale derving van het langer in stand houden van de tegenbewijsregeling en de uitbreiding van de vermogenswinstbelasting naar financiële instrumenten cumulatief incidenteel tot en met 2040 € 21,8 miljard bedraagt. Deze leden zien daarnaast dat sprake is van extra derving door het tijdelijk verlagen van de tarieven in box 2. Deze derving bedraagt cumulatief incidenteel € 2,7 miljard, waardoor de totale derving van het voorliggende voorstel neerkomt op € 24,5 miljard. De cijfers genoemd door de leden van de fractie van PRO komen overeen met de bedragen genoemd in de tabel bij de kamerbrief van 3 november.

De leden van de fractie van de SGP stellen verschillende vragen over het verlagen van de grens van excessief lenen. Deze leden vragen om een reflectie op de rechtszekerheid die mogelijk wordt aangetast, in hoeverre ondernemers kunnen anticiperen op de verlaging, waarom de afbouw al in 2027 start en niet later en waarom niet gekozen is voor een geleidelijker afbouwpad dat ondernemers betere mogelijkheden geeft om te anticiperen om deze maatregel.

Het verlagen van de grens van excessief lenen is een dekkingsmaatregel. Het kabinet heeft juist gekozen voor een stapsgewijze invoering van de

verlaging van de grens van excessief lenen om daarmee te voorkomen dat deze maatregel te fors uitpakt. Dit ook gelet op de rechtszekerheid. De eerste verlaging van de grens van excessief lenen wordt voorgesteld voor 1 januari 2027. Dat betekent dat hiervoor wordt gekeken naar de schuldpositie op 31 december 2027. Dat biedt ondernemers dus een jaar de tijd om te anticiperen op deze eerste verlaging van de grens van excessief lenen. Volgens het kabinet is deze maatregel, inclusief de omvang van de stapsgewijze verlaging en de mogelijkheden daarop te anticiperen, daarmee proportioneel. Daarnaast wijst het kabinet op het voorstel om het box 2-tarief gedurende 4 jaar te verlagen van 24,5% naar 23,5% en het box 2-toptarief van 31% naar 29%.

De leden van de fractie van de SGP vragen of het kabinet heeft overwogen om eerst de schijf in box 2 te verlengen. Dat zou volgens deze leden ondernemers meer handelingsperspectief geven om hun lening bij de eigen bv af te bouwen. Het kabinet heeft verschillende mogelijkheden overwogen en is gekomen tot de invulling zoals opgenomen in het wetsvoorstel Novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen naar de dekking opgenomen in de novelle en hoe deze tot stand is gekomen. Daarnaast vragen de leden van de fractie PRO waarom er is gekozen voor de periode tot en met 2031.

Zoals aangegeven in de memorie van toelichting heeft het kabinet gekozen voor een pakket maatregelen waarvan het cumulatieve effect op het EMU-saldo tot en met 2031 neutraal is. Het is gebruikelijk dat er gestuurd wordt op cijfers voor de meerjarenperiode (t+5) en structureel, daarom zijn deze reeksen gepresenteerd in de brief van 3 november en de novelle. Het jaar 2031 sluit hierbij aan bij de meerjarenperiode.

Bij het tot stand komen van dit pakket is gekeken naar het effect op het EMU-saldo en niet het inkomstenkader. Dit komt door het uitzonderlijke kaspatroon van het voorstel in de novelle en de volledige overgang naar een vermogenswinstbelasting per 2030. Door de overgang ontstaat er een tijdelijke derving met grote saldo-effecten in de eerste jaren. Met de dekkingsmaatregelen in de novelle probeert het kabinet deze effecten te dempen met een tijdelijke tariefsverlaging in box 2. Hierbij heeft het kabinet ervoor gezorgd dat het cumulatieve saldo-effect nihil is binnen de meerjarenperiode.

4. Budgettaire aspecten

De leden van de fractie van D66 vragen of het kabinet een meerjarige raming, in ieder geval tot en met 2040, en een structurele raming kan geven van de verwachte belastinginkomsten van de vermogenswinstbelasting. Ook vragen zij deze reeks te vergelijken met de belastinginkomsten over een vergelijkbare periode in het oude box 3-stelsel, bijvoorbeeld 2015 tot en met 2025, en te reflecteren op het verschil in belastinginkomsten uit box 3.

De budgettaire gevolgen van een wetsvoorstel worden geraamd als mutatie ten opzichte van het basispad. Het basispad is de raming van de belastingontvangsten bij ongewijzigd beleid. Het kabinet publiceert deze mutaties, maar geen raming van de totale opbrengst van box 3 op de lange termijn. Ramingen van de belasting- en premieontvangsten in de begroting en in het Financieel jaarverslag van het Rijk worden gemaakt op het niveau van het belastingmiddel, zoals de loon- en inkomensheffing, en niet afzonderlijk voor box 3. De ontvangsten worden ook niet per box geadministreerd.

De leden van de fractie van D66 vragen of er inzicht geboden kan worden in de verschillende budgettaire effecten van het afschaffen van excessief lenen met en zonder de uitzondering voor de eigen woning.

In onderstaande tabel zijn de budgettaire effecten gegeven voor het verlagen van het maximumbedrag voor excessief lenen naar € 17.500 inclusief en exclusief het afschaffen van de uitzondering voor eigenwoningschuld. Het aansluiten bij de grens van € 17.500 voor rekening-courantschuld is feitelijk het afschaffen van het maximumbedrag voor excessief lenen. In onderstaande tabel is rekening gehouden met de samenloop met de voorgestelde tariefsaanpassing in de novelle. Er is uitgegaan van het afschaffen van de uitzondering voor eigenwoningschuld per 2029.

Tabel: budgettair effect lasten verlagen maximumbedrag excessief lenen naar € 17.500, exclusief en inclusief afschaffen uitzondering eigenwoningschuld (miljoen euro; + is saldoverbeterend)

	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Struc.
Transactiebasis										
Excl. afschaffen uitz. EWS	7.409	-17	-33	-49	-66	-82	-98	-114	-130	20
Incl. afschaffen uitz. EWS	7.409	-17	4.340	-59	-84	-109	-135	-160	-185	31
EMU-saldo										

Excl. afschaffen uitz. EWS	2.065	5.340	-21	-38	-54	-70	-86	-102	-118	20
Incl. afschaffen uitz. EWS	2.065	5.340	1.198	3.115	-66	-91	-116	-142	-167	31

De leden van de fractie van D66 vragen in hoeverre er in de ramingen voor de opbrengst van het beperken van excessief lenen en het verlagen van de box-2-tarieven rekening is gehouden met interactie-effecten, aangezien beide maatregelen een prikkel geven tot dividendbetalingen.

In de raming van het beperken van excessief lenen is rekening gehouden met de tijdelijke verlaging van de box-2-tarieven. De gedragseffecten in beide ramingen zijn afzonderlijk bepaald. Voor de beperking van excessief lenen betreft het gedragseffect de vraag welk deel van de bovenmatige schuld met dividenduitkeringen wordt afgelost. Hierbij is uitgegaan van het geobserveerde effect in 2023 bij de invoering van de Wet excessief lenen bij eigen vennootschap. Er is geen wisselwerking meegenomen tussen de gedragseffecten van de beide maatregelen. Naar verwachting is dit tweede-orde-effect relatief klein omdat de maatregel excessief lenen geleidelijk in stappen wordt ingevoerd en een eventuele wisselwerking ook geleidelijk zal optreden.

De leden van de D66-fractie, CU-fractie en de PRO-fractie vragen naar de aannames over het realisatie gedrag die ten grondslag liggen aan de raming en de gevoeligheid op de raming als deze verwachtte bezitsduur hoger ligt. Op basis van de gegevens van o.a. Nederlandse banken is vastgesteld dat de gemiddelde bezitsduur op aandelen 3 jaar is. Er wordt rekening gehouden met een lock-in effect op de bezitsduur. Een vermogenswinstsystematiek maakt het aantrekkelijker om vervreemding uit te stellen. Het lock-ineffect is een uitgebreid onderzocht fenomeen in andere landen met een vermogenswinstsystematiek in de belasting op vermogen. De uiteindelijke omvang van dit effect varieert sterk en is ook afhankelijk van bijvoorbeeld het tarief. De situaties in andere belastingsystemen sluiten dan ook nooit precies aan bij de situatie in Nederland. In de raming wordt daarom, conform de vaste vuistregels afgesproken met het CPB, een lock-ineffect van 50% gehanteerd die in de range ligt van de effecten die in andere landen geobserveerd worden. De gemiddelde bezitsduur komt daarmee uit op 4,5 jaar. Een uitgebreide gevoeligheidsanalyse is niet beschikbaar en kan ook niet op korte termijn worden aangeleverd. De derving van een vermogenswinstbelasting ontstaat doordat, in bijvoorbeeld het eerste jaar, slechts 22% van de aanwas op financiële producten wordt gerealiseerd ten opzichte van alle aanwas in een vermogensaanwassystematiek. Als belastingplichtigen hun realisatie nog langer uitstellen dan de veronderstelde 4,5 jaar zal een nog

kleiner deel van de aanwas in dat eerste jaar ook daadwerkelijke gerealiseerd worden.

De leden van de D66-fractie vragen of in de ramingen ook gedragseffecten zijn meegenomen doordat huishoudens geen aanspraak meer maken op inkomensafhankelijke regelingen. Hier wordt geen rekening mee gehouden. In de raming worden conform de ramingsregels alleen eerste orde gedragseffecten meegenomen. Doorwerkingen naar andere belastingmiddelen of doorwerking via de economie (zogenaamde “tweedeorde-effecten”) worden niet meegenomen. Dit geldt dus ook voor de genoemde effecten.

De leden van de D66-fractie en de leden van de PRO-fractie vragen naar de aanvullende inkomstenderving die ontstaat als ook de invoeringsdatum van 2029 niet wordt gehaald. Als de Wet werkelijke rendement box 3 niet ingaat per 2029 is het terugvalsysteem het forfaitaire stelsel met tegenbewijs. De derving die ontstaat door een extra jaar tegenbewijs in 2029 wordt ingeschat op circa 2,8 miljard euro.

De leden van de D66-fractie en de PRO-fractie vragen naar de arbitragemogelijkheid tussen box 2 en box 3 en de gevolgen hiervan bij het invoeren van een progressief tarief. Verder vragen de leden zich af hoe dit gedragseffecten geminimaliseerd kunnen worden. De veronderstelling is dat het aantrekkelijk wordt om vermogen in box 2 onder te brengen als het tarief van box 3 hoger wordt dan het gezamenlijke vpb en box 2 tarief. Dit ligt naar verwachting grofweg rond de 39%. Bij tarieven boven dit percentage wordt rekening gehouden met een groter gedragseffect o.a. door de arbitragemogelijkheid tussen box 2 en box 3 die dan aantrekkelijker wordt. Je kun het gedragseffect dus minimaliseren door onder dit percentage te blijven. Het minimaliseren van het gedragseffect leidt niet automatisch tot hogere opbrengsten.

De leden van de fractie van PRO vragen hoeveel de maatregel met betrekking tot excessief lenen extra zou opleveren als ook de uitzondering voor eigenwoningschulden zou komen te vervallen.

Het afschaffen van de uitzondering voor eigenwoningschulden bij een maximumbedrag van € 100.000 zou een eenmalige opbrengst van circa € 3,8 miljard opleveren in het jaar van invoering. In de jaren daarna staat hier een derving tegenover. Structureel zou er een extra opbrengst van € 10 miljoen per jaar zijn.

De leden van de fractie van PRO vragen of het kabinet zich ervan bewust is dat hogere tarieven over het algemeen meer opleveren dan lagere tarieven. Zij vragen naar een bevestiging dat de voorgestelde tijdelijke verlagingen van de tarieven in box 2 tot en met 2036 cumulatief €1.934 miljoen en €769 miljoen kosten, en dat het doel van de maatregel is om opbrengsten uit de toekomst naar voren te halen en niet om extra opbrengsten te genereren. Als dat zo is, vragen zij waarom het kabinet deze maatregel presenteert als dekkingsmaatregel, terwijl de maatregel per saldo geld kost. De leden van de fractie van het CDA constateren dat de dekking onder andere bestaat uit een verlaging van de tarieven in box 2 en de opbrengsten uit box 2 daarmee naar voren worden gehaald. Zij vragen wat dit budgettair betekent voor de jaren na deze kabinetsperiode, en of een volgend kabinet hiervoor dekking moet vinden of dat dit in het saldo loopt. De leden van de Christenunie vragen of het verlagen van de tarieven in box 2 wel een dekkingsoptie is, omdat ze op de langere termijn cumulatief leiden tot een derving. Zij vragen hoe groot de cumulatieve derving is op de lange termijn en hoe groot de cumulatieve opbrengst is van de afbouw van het maximum voor excessief lenen.

Het langer in stand houden van de tegenbewijsregeling en de invoering van de vermogenswinstbelasting leiden tot een derving met een uitzonderlijk kaspatroon. In de eerste jaren is de derving groot, daarna neemt deze geleidelijk af. Structureel leidt een vermogenswinstbelasting tot een derving van circa €100 miljoen. Het kabinet heeft een dekkingspakket gepresenteerd waarbij zoals gebruikelijk is gestuurd op de budgettaire effecten in de meerjarenperiode (t+5) en structureel. Het dekkingspakket bevat onder andere een tijdelijke verlaging van de box 2 tarieven.

Bij de tijdelijke verlaging van de tarieven in box 2 spelen gedrags- en anticipatie effecten een belangrijke rol. Aanmerkelijkbelanghouders kunnen in belangrijke mate zelf bepalen wanneer zij winst uit hun vennootschap uitkeren. Een tijdelijk lager tarief stimuleert hen om uitkeringen te verschuiven naar de jaren met het lagere tarief en om vastzittend vermogen uit hun onderneming te halen. De tijdelijke tariefverlaging haalt box 2-ontvangsten naar voren, naar de jaren waarin de derving als gevolg van de overstap naar een vermogenswinstbelasting het grootst is. Daarnaast verzacht de maatregel voor aanmerkelijkbelanghouders de gevolgen van de verlaging van het maximumbedrag voor excessief lenen. Cumulatief tot en met 2036 leidt de verlaging van het hoge tarief tot een derving van €1.934 miljoen en de verlaging van het lage tarief tot een derving van €769 miljoen. In de jaren vanaf 2032 ontstaat door de voorgenomen maatregelen een derving, die leidt tot lagere verwachte belastingontvangsten in de volgende kabinetsperiode. Een volgend kabinet zal budgettaire keuzes maken op basis van de verwachte ontwikkeling van de uitgaven en ontvangsten.

In de jaren tot en met 2031 leiden de tijdelijke tariefverlagingen tot € 5,4 miljard hogere ontvangsten en in de jaren 2032 tot en met 2036 tot € 8,1 miljard lagere ontvangsten. Na 2036 hebben de tariefverlagingen geen effect meer op het EMU-saldo. De cumulatieve derving in de periode 2026 tot en met 2060 is daarmee gelijk aan de cumulatieve derving tot en met 2036. Die bedraagt € 1.934 miljoen voor de verlaging van het hoge tarief en € 769 miljoen voor de verlaging van het lage tarief.

De afbouw van het maximum voor excessief lenen levert in de jaren 2027 tot en met 2032 € 4,4 miljard op. Omdat belastinggrondslag naar voren wordt gehaald, leidt de maatregel in de jaren 2033 tot en met 2040 tot een derving van in totaal € 0,5 miljard. Cumulatief tot en met 2040 levert de maatregel € 3,8 miljard op. Structureel levert de maatregel €14 miljoen per jaar op. Per saldo leveren de afbouw van het maximum voor excessief lenen en de tijdelijke tariefverlagingen in box 2 tot en met 2040 samen € 1,1 miljard op.

De leden van de fractie van PRO vragen of het kabinet kan bevestigen dat de cijfers in de nagezonden tabel kloppen. De reeks voor de overgang naar een nieuw box 3 stelsel inclusief een aanvullend jaar tegenbewijs in 2028 telt inderdaad op tot circa €21,8 miljard. De verlaging van de box 2 tarieven leidt cumulatief van 2026 tot en met 2040 tot een incidentele derving van € 2,7 miljard.

De leden van de fractie van PRO vragen naar het aantal belastingplichtigen vanaf 2029 en hoeveel daarvan alleen reguliere voordelen hebben. Het aantal belastingplichtigen is sterk afhankelijk van de behaalde rendementen en keuze om wel of niet de aanwas te realiseren. In het simulatiemodel, dat ten grondslag ligt aan de raming, gaat het gemiddeld om 2,2 miljoen belastingplichtigen per jaar. Hoeveel daarvan alleen reguliere voordelen zullen genieten is onbekend. Uit aangifte gegevens van 2023 is bekend dat 820.000 van de circa 2,5 miljoen belastingplichtigen alleen spaargeld (en schulden) bezitten.

De leden van de fractie van PRO merken op dat slechts €3,8 miljard van de derving wordt gedekt door meer van vermogenden te vragen. Zij vragen hoe dit zich verhoudt tot eerdere uitspraken van het kabinet en van de Eerste en Tweede Kamer dat een derving moet worden gedekt uit het brede vermogensdomein. Ook vragen zij of het klopt dat de begrotingsregels voorschrijven dat meevallers aan de lastenkant worden gebruikt voor aflossing van de staatsschuld, en of de € 3,1 miljard die wordt gedekt met een meevaller aan de lastenkant daarmee de facto wordt opgehaald door de staatsschuld te verhogen. Daarnaast vragen

deze leden of de tot en met 2040 ontbrekende dekking van €17,5 miljard ook ten laste komt van de staatsschuld en in hoeverre het kabinet het voorstel met een structureel tekort van €86 miljoen beschouwt als gedekt volgens de begrotingsregels. Tot slot vragen zij waarom de aangenomen motie Stultiens/Dassen niet wordt uitgevoerd, terwijl de verworpen motie Hoogeveen wel uitgevoerd lijkt te worden. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen waarom het kabinet heeft geaccepteerd dat de structurele overdekking van €454 miljoen is omgeslagen in een structurele onderdekking van € 86 miljoen. Daarnaast vragen zij waarom de motie Grinwis c.s. over aanpassing van de rekenrente bij papieren schenkingen niet is uitgevoerd en als dekking is toegevoegd.

De motie Stultiens/Dassen en de motie Grinwis verzoekt het kabinet om nog voor de behandeling van het Belastingplan te komen met een alternatief dekkingspakket dat niet terechtkomt bij kleine spaarders. Het kabinet heeft deze motie uitgevoerd met de brief van 3 november 2026. Daarin heeft het kabinet afgezien van de eerder voorgestelde verlaging van het heffingsvrij vermogen per 2027, de verlaging van het heffingsvrij resultaat per 2028 en de verhoging van het forfait voor overige bezittingen, om zo kleinere spaarders te ontzien. De omslag van een structurele overdekking van €454 miljoen naar een structureel tekort van € 86 miljoen komt dan ook voort uit het niet doorvoeren van de verlaging van het heffingsvrij resultaat. De alternatieve dekking, bestaande uit de tijdelijke verlaging van de tarieven in box 2 en de bijstelling van de raming van de tegenbewijsregeling, hebben beide geen structureel effect.

Het dekkingspakket uit de brief van 3 november bestaat o.a. uit de afbouw van het maximum voor excessief lenen. Dit levert cumulatief tot en met 2040 €3,8 miljard op. De dekking bestaat daarnaast uit een tijdelijke verlaging van de tarieven in box 2, en uit een bijstelling van de raming van de tegenbewijsregeling in box 3. Daarmee ligt de dekking binnen het brede vermogensdomein. De verlaging van de tarieven in box 2 is in lijn met de inbreng van fracties uit de Eerste en Tweede Kamer en met de aangenomen motie Van Eijk c.s., die vraagt om voor de dekking in ieder geval te kijken naar een verlaging van het box 2-tarief.

De Raad van State heeft in haar advies over de novelle gevraagd om nadere aandacht voor de mogelijkheid dat de budgettaire gevolgen van de tegenbewijsregeling minder groot zijn dan eerder geraamd. Het kabinet heeft daarom, op basis van voorlopige realisaties van de kosten van de tegenbewijsregeling, een afslag van 35% genomen op het EMU-saldo-effect van de tegenbewijsregeling. Het kabinet heeft ervoor gekozen deze bijstelling bij de dekking te betrekken, omdat een groot deel van de derving van dit pakket voortkomt uit het langer in stand houden van diezelfde regeling.

In de jaren vanaf 2032 ontstaat door de voorgenomen maatregelen een derving, die leidt tot lagere verwachte belastingontvangsten in de volgende kabinetsperiode.

De leden van de fractie PRO vragen naar de presentatie van de reeksen in de novelle en waarom er is gekozen voor netto contante waarde of transactiebasis.

Zoals aangegeven in de bijlage begrotingsregels bij de voorjaarsnota 2026 is het uitgangspunt van het inkomstenkader om de lasten toe te rekenen aan het moment van beleidswijziging (transactiebasis). Dit geldt bijvoorbeeld voor de dekkingsopgave als gevolg van de overgang naar een nieuw box 3 stelsel. Voor maatregelen die leiden tot anticipatiegedrag of significante kasschuiven kan gebruik gemaakt worden van een vlakke reeks op basis van de netto contante waarde. Bijvoorbeeld bij aanpassingen van het box 2 tarief is sprake van gedragseffecten.

Bij dit pakket is gekeken naar het effect op het EMU-saldo. Deze keuze komt voort uit het uitzonderlijke kaspatroon van het voorstel in de novelle en de volledige overgang naar een vermogenswinstbelasting per 2030. In de tabellen is voor alle maatregelen naar de EMU-reeksen gekeken maar worden ook inkomstenkader reeksen gepresenteerd.

De leden van de fractie van de PVV vragen naar de reactie van het kabinet op de opmerking van de Raad van State over de gedragseffecten van de verlaging van het box 2-tarief.

Zoals aangegeven in het nader rapport is er uitvoerig gekeken naar het veronderstelde gedragseffect bij de verlagingen van het box 2-tarief. Hierbij is rekening gehouden met de gedragseffecten van eerdere tariefsaanpassingen in box 2. De omvang van het gedragseffect is ingeschat op 76% van de grondslag per procentpunt tariefsaanpassing. De omvang van dit gedragseffect is gebaseerd op de realisaties uit de jaren rondom 2019. In dat jaar was er een anticipatie-effect vanwege de tariefsverhoging van 1,25% per 2020. Het gedragseffect is afgestemd met het CPB en gedocumenteerd in de CPB-publicatie Gedragseffecten belastingmaatregelen (september 2026).[4]

De leden van de CDA-fractie en de PRO-fractie vragen naar de budgettaire gevolgen van een volledige vermogenswinstbelasting. In de novelle wordt geregeld dat alle financiële producten onder een vermogenswinstsystematiek worden gebracht. Er is nog een categorie

[4] https://www.cpb.nl/publicatie/gedragseffecten-belastingmaatregelen-2026.

overige vermogensbestandsdelen. Hiertoe behoren bijvoorbeeld crypto's en kapitaalverzekeringen. Met behulp van aangifte gegevens is vastgesteld dat met financiële producten ongeveer 90% van vermogensbestandsdelen met een waardeontwikkeling onder een vermogenswinstbelasting vallen. De overige 10% wordt niet met deze novelle onder een vermogenswinstbelasting gebracht. Er is een globale inschatting gemaakt van de budgettaire consequenties van deze volledige vermogenswinstbelasting maar deze inschatting maakt geen onderdeel uit van de novelle. De inschatting is te vinden in het nader rapport novelle box 3.

De leden van de fracties van JA21 en SGP vragen waarom er een afslag is genomen op de verwachte kosten van de tegenbewijsregeling, waar deze op is gebaseerd en of de bijstelling nog aangepast kan worden.

In eerdere reacties op vragen uit uw Kamer heeft het kabinet aangegeven dat volgens de gebruikelijke systematiek meevallers meelopen in het EMU-saldo en daarom niet gebruikt kunnen worden als dekkingsmaatregel. Toch ziet het kabinet ook dat de voorlopige realisaties van het aantal ingediende tegenbewijzen voor de jaren tot en met 2022 achterblijven. Dit zou betekenen dat het veronderstelde effect op het saldo kleiner wordt en er daarmee ruimte ontstaat in het saldo. Indachtig het advies van de Raad van State ten aanzien van de budgettaire gevolgen van de tegenbewijsregeling is ervoor gekozen om een afslag van 35% te nemen op het veronderstelde saldo-effect. In het voorjaar kan blijken dat de realisaties mee- of tegenvallen ten opzichte van deze afslag.

De leden van de SGP-fractie vragen naar de budgettaire gevolgen van het verlagen van de vastgoedbijtelling. Een dergelijke raming is niet direct beschikbaar. Het is op deze korte termijn ook niet mogelijk hiervoor een gedetailleerde raming voor aan te leveren.

De leden van de JA21-fractie vragen wat de eventuele gevolgen van de carry-back zullen zijn in een brede vermogenswinstbelasting. In de novelle is geen carry-back meegenomen. De gevolgen van het invoeren van een carry-back zijn eerder voor een hybride systeem, de wet werkelijke rendement zonder aanpassing door voorliggende novelle, in kaart gebracht. Er is geen uitgebreide doorrekening gedaan van een carry-back in de vermogenswinstbelasting. De budgettaire gevolgen zijn naar verwachting minder omvangrijk dan bij een aanwassystematiek. Verliesverrekening vindt, afgaande op budgettair belang, met name plaats bij financiële producten. Doordat een vermogenswinstbelasting

zorgt voor minder belastingrealisaties neemt ook het budgettaire belang van een verliesverrekening af. De exacte gevolgen van een dergelijke maatregel zijn niet onderzocht.

De leden van de CU-fractie vragen naar het certificeringsproces van de raming rondom vermogenswinst met het CPB. De raming voor het onderbrengen van financiële producten onder een vermogenswinstsystematiek wordt uitgebreid toegelicht, onderbouwd en aan het CPB voorgelegd. Het is aan het CPB om hier extra goed naar te kijken.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen naar de fluctuaties in inkomen uit een stelsel gebaseerd op werkelijk rendement tegenover een forfaitair stelsel. Het klopt dat de inkomsten in een puur forfaitair systeem stabieler zijn dan de inkomsten uit een vermogensaanwas- of vermogenswinstbelasting. Dit komt doordat dat vermogen op zichzelf stabieler is dan het rendement uit vermogen.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen verder of er rekening wordt gehouden met de gevolgen van de extra volatiliteit ten opzichte van het huidige stelsel voor de raming en dat dat mogelijk leidt tot een hoger dekkingsvraagstuk. De waardeontwikkeling van vermogen is inderdaad onzeker en volatiel. In de raming is rekening gehouden met deze volatiliteit, het berekende bedrag is het gemiddelde van meerdere simulaties met verschillende rendementsontwikkelingen. De hogere volatiliteit leidt echter niet direct tot een hogere derving of opbrengst. Door rekening te houden met volatiliteit worden met name de budgettaire effecten van verliesverrekening goed meegenomen in de raming.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen ook of er meer aannames moeten worden gedaan in de ramingen van een stelsel van vermogenswinstbelasting. In zowel de raming van een forfaitair stelsel als in de raming voor een vermogensaanwas- of vermogenswinstbelasting worden verscheidene aannames gedaan over de rendementsontwikkeling van vermogen. In een stelsel op basis van werkelijk rendement moet ook rekening gehouden worden met de spreiding van rendementen. In een forfaitair systeem mét een tegenbewijsregeling moet deze spreiding ook meegenomen worden.

5. Uitvoeringsgevolgen

De leden van de fractie van D66 vragen hoe wordt omgegaan met vermogensbestanddelen die in een bepaald jaar geen regulier inkomen, zoals rente of dividend, genereren en niet worden vervreemd. Moeten

deze vermogensbestanddelen jaarlijks in de aangifte worden opgenomen? Zo nee, hoe wordt geborgd dat belastingplichtigen en de Belastingdienst na vele jaren nog over voldoende informatie beschikken om de juiste verkrijgingsprijs te kunnen vaststellen en controleren?

Voor alle vermogensbestanddelen van box 3 geldt dat deze elk jaar in de aangifte moeten worden aangegeven, ongeacht of er sprake is van een regulier voordeel. De vermogensbestanddelen die bij banken worden aangehouden, zullen worden opgenomen in de voorgenomen gegevenslevering door de banken aan de Belastingdienst. Deze gegevens zijn gebaseerd op de gemiddelde aankoopprijs en worden vooraf ingevuld door de Belastingdienst.

De leden van de fractie van D66 vragen om per resterende vermogenscategorie aan te geven welke concrete technische of uitvoeringstechnische belemmering toepassing van de vermogenswinstbelasting per 2028 lastig maakt en wat nodig is om die belemmering vóór 2029 weg te nemen?

De Belastingdienst kan de vermogenswinstbelasting vanaf belastingjaar 2028 alleen uitbreiden naar de bestaande categorie “beleggingen” in box 3 in de aangifte. De bestaande categorie “beleggingen” in de aangifte omvat beleggingsportefeuilles, die hoofdzakelijk bestaan uit financiële instrumenten in de zin van de Wft. Deze uitbreiding is technisch maakbaar in de systemen en inpasbaar in het ICT-portfolio omdat beleggingen in dezelfde categorie vallen als aandelen in startende ondernemingen in de aangifte inkomstenbelasting. Deze categorie, aandelen in startende ondernemingen, zou al onder de vermogenswinstbelasting gaan vallen per invoering van de Wet werkelijk rendement box 3. Het is niet mogelijk om deze belemmering eerder weg te nemen.

De leden van de fractie van de D66 vragen welke aanvullende handmatige controles in 2028 en mogelijk 2029 noodzakelijk zijn zolang de contra-informatie van financiële instellingen ontbreekt.

Voor het belastingjaar 2028 kunnen banken niet voldoende gegevens leveren aan de Belastingdienst voor de vermogenswinstbelasting die nodig zijn voor het voorinvullen van de aangifte, het opstellen van de risicodetectieregels en contra-informatie bij toezicht. Hierdoor is voor de Belastingdienst de handhaving moeizaam, omdat deze daardoor alleen steekproefsgewijs kan plaatsvinden. Er kan namelijk geen gebruik worden gemaakt van risicodetectieregels. Hierdoor kan niet worden bepaald welke aangiften risicovol zijn, waardoor toezicht ongericht is. Daardoor bestaat de kans dat belastingplichtigen worden benaderd die

normaal buiten de risicoselectie vallen. Door het ontbreken van contra-gegevens is het wetvoorstel foutgevoelig en beperkt fraudebestendig. Het ontbreekt de Belastingdienst aan de mogelijkheid om gerichter op zoek te gaan naar onbewust en bewust in de aangifte gemaakte fouten.

Voor belastingjaar 2029 verbetert de uitvoerbaarheid, ervan uitgaande dat volledige gegevenslevering door banken over dat belastingjaar mogelijk is.

De leden van de fractie van D66 vragen naar de handmatige controles die vanwege het ontbreken van contra-informatie nodig zijn in 2028 en mogelijk ook 2029. Zij willen weten welke uitvoeringscapaciteit hiervoor nodig is en of die capaciteit beschikbaar is. Ook zijn zij benieuwd wat er gebeurt wanneer financiële instellingen wel contra-gegevens kunnen leveren. Worden ‘oude’ aangiften alsnog gecontroleerd en zo niet, wat zijn de risico’s daarvan voor de belastinginkomsten?

Vanwege het ontbreken van contra-informatie moeten medewerkers van de Belastingdienst binnen het reguliere toezichtsniveau bij burgers aanvullende informatie opvragen om toezicht binnen box 3 te kunnen uitoefenen. Hierdoor verdubbelt de behandeltijd. De Belastingdienst moet hiervoor extra capaciteit werven. Wanneer financiële instellingen wel gegevens kunnen leveren, worden de al definitief opgelegde aanslagen niet alsnog gecontroleerd. Zoals in de uitvoeringstoets is aangegeven, ontbreekt het de Belastingdienst aan de mogelijkheid om gerichter op zoek te gaan naar fouten die al dan niet bewust in de aangiften zijn gemaakt. De Belastingdienst kan geen inschatting maken hoe groot de gevolgen zijn voor het nalevingstekort.

De leden van de fracties van D66 en PRO vragen naar de extra bezwaar- en beroepsprocedures vanwege het tijdelijke hybride stelsel. Ook zijn zij benieuwd naar de gevolgen voor de uitvoering. In de uitvoeringstoets heeft de Belastingdienst rekening gehouden met een toename van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures als gevolg het tijdelijke hybride stelsel. De praktijk moet uitwijzen om hoeveel aanvullende procedures het gaat. Daarom is in de uitvoeringstoets rekening gehouden met de initiële capaciteit die nodig is om de eerste bezwaren in behandeling te kunnen nemen. De Belastingdienst monitort de instroom en neemt waar nodig maatregelen, bijvoorbeeld door waar mogelijk massaal bezwaar aan te wijzen.

De leden van de fractie van de VVD vragen om een specifieke toelichting waarom directe cryptobeleggingen voorlopig onder de vermogensaanwassystematiek blijven vallen, terwijl beleggingen in

financiële instrumenten onder omstandigheden wel onder de vermogenswinstsystematiek worden gebracht? Ook de leden van de fractie van JA21 vragen hiernaar. Welke juridische en uitvoeringstechnische afwegingen liggen hieraan ten grondslag? Is dat een kwestie van de aangifteprogrammatuur van de overheid, of van de beschikbaarheid van gegevens? Welke mogelijkheden ziet het kabinet om de resterende vermogenscategorieën eerder onder de vermogenswinstsystematiek te brengen, zodra de benodigde gegevensuitwisseling en uitvoeringsvoorwaarden op orde zijn? Kan het kabinet daarbij aangeven welke concrete belemmeringen nog moeten worden opgelost om ook deze categorieën onder hetzelfde regime te brengen? De leden van de fractie van JA21 merken voorts op dat de aanbieders van cryptovaluta al sinds 2026 gegevens over transacties van hun klanten moeten verzamelen en hierover moeten rapporteren. Deze leden vragen zich af in hoeverre deze gegevens kunnen helpen bij het invoeren van de vermogenswinstbelastingsystematiek voor directe houders van cryptovaluta.

Met de novelle wordt de vermogenswinstbelasting per 2029 uitgebreid naar alle financiële instrumenten in box 3. Voor de afbakening sluit de voorgestelde definitie aan bij het begrip financieel instrument uit de Wft. De Belastingdienst kan de vermogenswinstbelasting uitbreiden naar de bestaande categorie “beleggingen” in box 3 in de aangifte. De bestaande categorie “beleggingen” in de aangifte omvat beleggingsportefeuilles, welke hoofdzakelijk bestaan uit financiële instrumenten in de zin van de Wft. Deze uitbreiding is technisch maakbaar in de systemen en inpasbaar in het ICT-portfolio omdat beleggingen in dezelfde categorie vallen als aandelen in startende ondernemingen in de aangifte inkomstenbelasting. Deze categorie, aandelen in startende ondernemingen, zou al onder de vermogenswinstbelasting gaan vallen per invoering van de Wet werkelijk rendement box 3.

Cryptobeleggingen gehouden in een wallet vallen niet onder de definitie van financiële instrumenten en worden in de aangifte in een andere, aparte rubriek uitgevraagd dan de rubriek beleggingen. Dit geldt ook voor kapitaalverzekeringen. Kapitaalverzekeringen in box 3 vallen ook onder een andere rubriek. Het kabinet acht dit onderscheid voor een beperkte overgangsperiode gerechtvaardigd.

De leden van de fractie van de VVD benadrukken dat een zorgvuldige en tijdige uitvoering essentieel is voor het slagen van de hervorming. Zij vragen het kabinet welke concrete afspraken met banken en financiële instellingen worden gemaakt over het tijdig aanleveren van alle benodigde gegevens. Ook vragen deze leden welke risico’s er zijn en worden deze risico’s voor de uitvoering ondervangen. De leden van de fractie van het CDA vragen wat er precies nodig is voor de banken aan

specificaties zodat zij aan de slag kunnen, en wat de verwachte minimale termijn is waarop banken dit kunnen inregelen. Zo merken zij op dat circa 18 maanden invoeringstermijn nodig is voor banken en uitvoering. Zij vragen of hier in de uitvoering wordt gerekend met het belastingjaar of het aangiftejaar. Zij vragen wat concreet nodig is van de Belastingdienst, banken en andere ketenpartners om de vermogenswinstbelasting zo snel mogelijk in te voeren.

Voor de gegevenslevering moeten twee omvangrijke Handleidingen worden opgesteld in overleg tussen de Belastingdienst, banken en financiële instellingen. Eén voor gegevenslevering van bankproducten en één voor gegevenslevering van verzekeringsproducten. Die Handleidingen moet 18 maanden voor aanvang van het belastingjaar zijn vastgesteld en gepubliceerd. Vervolgens moeten op basis hiervan de banken, verzekeraars en de Belastingdienst hun systemen aanpassen. Voor een vermogenswinstbelasting zijn andere gegevens nodig, zoals bijvoorbeeld verkrijgingsprijzen en de jaarlijkse gerealiseerde vermogenswinst op portefeuilleniveau. Uiterlijk op 1 juli 2027 moeten de beide Handleidingen worden vastgesteld voor het belastingjaar 2029. De gebruikelijke overlegperiode met financiële instellingen voorafgaand aan de uiteindelijke vaststelling van de Handleidingen bedraagt ruim één jaar. Omdat die tijd er niet is, kan dit alleen gerealiseerd worden als de financiële instellingen bereid zijn om in een werkgroep met het ministerie van Financiën en de Belastingdienst te werken aan een zorgvuldige en tijdige vaststelling van de Handleiding.

De leden van de fractie van PRO merken op dat de noodzaak om de ICT van de Belastingdienst te moderniseren breed gevoeld wordt in de Kamer. Tegelijkertijd vergen zowel de hersteloperatie box 3 als het voorgestelde box 3 stelsel veel van de Belastingdienst. Deze leden vragen of de modernisering van de ICT-systemen van de Belastingdienst onder druk komt door de herstelwerkzaamheden en geplande stelselwijziging rondom box 3. Zo ja, hoeveel vertraging loopt de modernisering van de ICT-systemen op en welke risico’s ziet het kabinet in vertraging van de modernisering van de Belastingdienst, zo vragen deze leden. Ook vragen de leden van de fractie van PRO of de invoering van andere maatregelen in gevaar komt door het voorliggende voorstel. Zo ja, welke maatregelen zijn dat en Hoe maakt het kabinet deze afweging, zo vragen deze leden. De leden van de fractie van D66 vragen welke voorgenomen hervormingen of aanpassingen kunnen door het beslag van deze novelle op de IV-capaciteit niet of later worden uitgevoerd? Tot wanneer moet dit worden uitgesteld. Geldt de beperking uitsluitend voor verdere aanpassingen binnen box 3 of breder voor de keten inkomensheffingen. En ten slotte vragen deze leden, zijn er beperkingen voor toekomstige

hervormingen of aanpassingen, bijvoorbeeld ten aanzien van de ambities van het kabinet uit de Strategische Hervormingsagenda.

De modernisering van de ICT van de Belastingdienst door uitfasering Cool:Gen van de keten Inkomensheffing komt niet in gevaar door de invoering van het voorgestelde box 3-stelsel. Voor de implementatie van de Wet werkelijk rendement box 3 en de novelle ter uitbreiding van de vermogenswinstbelasting is ruimte gereserveerd in het ICT-portfolio van de Belastingdienst. Zoals in de uitvoeringstoets bij de novelle is aangegeven, uitgaande van invoering per 2028, is het portfolio voor kalenderjaren 2027 en 2028 vol en is er voor kalenderjaar 2029 nog slechts beperkt ruimte. Beleidswensen waarvoor al ruimte is gereserveerd in het portfolio, zoals oplossen eenverdienersproblematiek, lopen geen vertraging op. Ook kunnen de maatregelen in het Belastingplan worden geïmplementeerd. Mogelijk zouden een aantal procesverbeteringen die de dienstverlening aan de burger verbeteren, pas later doorgevoerd kunnen worden.

Bij invoering van de WWR in combinatie met de novelle per 2029 zal naar verwachting ruimte ontstaan om een deel van deze procesverbeteringen al wel per 2028 door te voeren. De omvang van de ruimte hangt wel af van de totale vraag. De ruimte in het portfolio in 2029 wordt door deze latere invoeringsdatum verder verminderd. Een nadere analyse van de gevolgen voor het ICT-portfolio zal worden gedaan als onderdeel van de herijking van de uitvoeringstoets in verband met de wijziging van de invoeringsdatum.

Daarnaast is ruimte in het portfolio nodig voor de voorgenomen invoering van een volledige vermogenswinstbelasting in box 3 per 2030. Dit vermindert de ruimte voor andere beleidswensen die in voorbereiding zijn. Daardoor zal gelijktijdige invoering van de Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen (per 2030) niet meer mogelijk zijn. Bij de Algemene Financiële Beschouwingen heb ik toegezegd uw Kamer te berichten over het zeker stellen dat andere trajecten die al lopen gewoon doorgang kunnen vinden zonder vertraging. Daarbij noemde het lid Grinwis van de fractie van de ChristenUnie specifiek de afschaffing van de kinderopvangtoeslag. Er zijn geen gevolgen voor de invoering van de nieuwe financiering kinderopvang, want er is geen inkomens- en vermogenselement in de nieuwe regeling. Voor de afbouw van de kinderopvangtoeslag kunnen er in 2028 gevolgen zijn als er aanpassingen nodig zijn van het inkomensbegrip. Uw Kamer wordt hier naar verwachting volgend jaar nader over geïnformeerd.

De leden van de fractie van PRO vragen in hoeverre de Belastingdienst en ketenpartners in staat zijn om de juiste beginwaarde te bepalen per 1 januari 2029, of dat belastingplichtigen dit zelf moeten doen. Daarnaast

vragen zij of het kabinet veel discussie verwacht over deze beginwaarde. Belastingplichtigen hebben immers een prikkel om deze zo hoog mogelijk vast te stellen.

Er geldt een zogenoemde “step-up” per 1 januari 2029. De banken hebben aangegeven dat de waarde van onderdelen van de beleggingsportefeuille op dat moment wordt vastgelegd en wordt gebruikt om vanaf 2029 en volgende jaren de vermogenswinst te bepalen bij realisatie vanwege vervreemding – van onderdelen – van de beleggingsportefeuille.

De leden van de fractie van het CDA vragen wat de gevolgen zijn van achtereenvolgend een vermogensaanwasbelasting en daarna een vermogenswinstbelasting voor de uitvoeringskennis. Ook willen zij weten hoe groot het deel benodigde IV- en uitvoeringscapaciteit is voor de 10% van de vermogensbestanddelen die onder de vermogensaanwas vallen. De uitvoeringstoets die de Belastingdienst heeft gedaan, voorziet hier niet in. De Belastingdienst zal eerst een uitvoeringstoets moeten doen over een voorstel voor een volledige vermogenswinstbelasting om in te kunnen schatten of de benodigde capaciteit aansluit op die voor de Wet werkelijk rendement en de novelle box 3. De verwachting is dat de capaciteitsvraag en benodigde kennis redelijk met elkaar overlappen. De uitvoeringstoetsen maken geen onderscheid in de benodigde capaciteit voor het deel vermogensaanwasbelasting en het deel vermogenswinstbelasting, alleen wat er aanvullend nodig is voor de uitbreiding van de vermogenswinstbelasting. Wel kost het invoeren van een hybride stelsel van vermogensaanwasbelasting en vermogenswinstbelasting veel extra ICT-capaciteit omdat twee systemen naast elkaar worden gebouwd en waarvan één systeem een jaar later weer wordt afgebroken.

De leden van de fractie van JA21 merken op dat in de novelle niet in een zogenaamde carry-back wordt voorzien. Deze leden menen dat een carry-back ook met een bredere vermogenswinstbelasting van belang blijft. Wat zouden de budgettaire gevolgen en de uitvoeringsgevolgen zijn van een carry-back van een jaar? Wat zouden die gevolgen zijn van een carry-back die alleen geldt bij overlijden en emigratie?

Uitvoeringstechnisch is het mogelijk om een jaar na invoering van een volledige vermogenswinstbelasting achterwaartse verliesverrekening van één jaar (carry back) te introduceren. De inpasbaarheid moet echter wel beoordeeld worden in samenhang met andere nieuwe beleidswensen.

De leden van de fractie van JA21 constateren dat het voorstel aan de Raad van State geen uitvoeringstoets bevatte, maar ‘slechts een eerste inschatting op basis van een houtskoolschets’ en vragen hoe dat komt dat en of het kabinet kan aangeven welke conclusies uit de eerste inschatting zijn bijgesteld of bevestigd door de uitvoeringstoets.

Voor het opstellen van een uitvoeringstoets is normaal een periode nodig van minstens acht weken nadat de wettekst gereed is. De novelle is niet tijdig tot stand gekomen om de uitvoeringstoets bij de adviesaanvraag bij de Raad van State te voegen, maar is later aan de Raad van State toegezonden. De Raad van State gaat in haar advies wel in op de uitkomsten van de uitvoeringstoets. Omdat er geen wetgeving gereed was op het moment van het starten van de uitvoeringstoets, is op basis van een houtskoolschets waarin het voorgenomen uitgangspunt van de wetgeving waren beschreven de uitvoeringstoets gestart.

De leden van de fractie van JA21 merken op dat er de komende jaren geen gebruik kan worden gemaakt van een vooraf ingevulde box 3-aangifte. Hoeveel belastingplichtigen zullen naar verwachting zelf hun vermogenswinst moeten berekenen? Welke hulpmiddelen stelt de Belastingdienst beschikbaar?

Bij het ontbreken van gegevenslevering van financiële instellingen zullen na invoering van de novelle alle belastingplichtigen in box 3 met beleggingen zelf gegevens moeten invoeren. Onder andere met het oog op het doenvermogen van belastingplichtigen vindt het kabinet het van belang dat zoveel mogelijk gegevens vooraf kunnen worden ingevuld. Om voldoende tijd te geven voor de implementatie stelt het kabinet nu voor om het nieuwe box 3-stelsel inclusief de voorstellen in de novelle in te voeren met ingang van 1 januari 2029. Naar verwachting is met dit tijdpad voldoende tijd beschikbaar voor volledige gegevenslevering voor belastingjaar 2029.

De leden van de fractie van JA21 vragen hoe wordt voorkomen dat belastingplichtigen die te goeder trouw een fout maken worden geconfronteerd met een (vergrijp)boete.

Belastingplichtigen die te goeder trouw een fout maken na invoering van het nieuwe box 3-stelsel zullen slechts in zeer uitzonderlijke gevallen een boete krijgen. Voor een vergrijpboete moet er sprake zijn van opzet of grove schuld. Opzet is sowieso niet van toepassing als er sprake is van te goeder trouw. Bij grove schuld had belanghebbende redelijkerwijs moeten of kunnen begrijpen dat zijn gedrag tot gevolg kon hebben dat te weinig belasting zou worden geheven of betaald.

De leden van de fractie van de BBB vragen of het kabinet van mening is dat de uitvoerbaarheid door deze novelle verder onder druk komt te staan en of de druk op de uitvoering juist vergelijkbaar is met eerdere wetsvoorstellen rond box 3. De leden vragen het kabinet hoe zij deze negatieve beoordeling weegt in verhouding tot eerdere uitvoeringstoetsen binnen box 3. Is sprake van wezenlijk grotere (administratieve)risico's en knelpunten t.o.v. de uitgangssituatie of betreft het grotendeels risico's die ook al bestonden onder eerdere voorstellen en onder de huidige systematiek?

De Belastingdienst heeft in de Uitvoeringstoets van de novelle aangegeven dat banken in 2028 niet voldoende gegevens kunnen leveren die nodig zijn voor het voorinvullen van de aangifte, het opstellen van de risicodetectieregels en contra informatie bij toezicht voor de vermogenswinstbelasting. Daarom is handhaving moeizaam, toezicht ongericht, is de fraudebestendigheid te beperkt en wordt het doenvermogen van burgers overvraagd. Het oorspronkelijke onderscheid in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 tussen vermogensaanwasbelasting en vermogenswinstbelasting tussen liquide en illiquide vermogensbestanddelen vervalt bovendien.

De invoering van een nieuw stelsel brengt nieuwe knelpunten en risico’s met zich mee. Hoewel voor de tegenbewijsregeling box 3 de meeste gegevens evenmin worden ingevuld, is het gebruik hiervan optioneel en slechts in specifieke gevallen voordelig voor de burger. Daarnaast is de berekening van de vermogenswinst een nieuw element in de Wet werkelijk rendement box 3 en de novelle, die een aanvullend beroep doet op het doenvermogen van de burger. De tegenbewijsregeling box 3 heeft ook werking op bepaalde aanslagen uit voorgaande belastingjaren, ongeacht de invoering van een nieuw stelsel. Vanaf belastingjaar 2025 is de tegenbewijsregeling geïntegreerd in de reguliere aangifte inkomstenbelasting. Door de arresten van de Hoge Raad was de introductie van een tegenbewijsregeling onvermijdelijk. Het kabinet hecht sterk aan het belang van uitvoerbaarheid bij de invoering van een nieuw box 3-stelsel.

De leden van de fractie van de BBB lezen verder dat de Raad van State zorgen heeft over toezicht en sanctionering en vragen of het kabinet ook hier nader kan uiteenzetten in hoeverre deze problematiek afwijkt van de huidige situatie.

In de huidige situatie ontvangt de Belastingdienst gegevens van financiële instellingen voor het berekenen van het rendement. Bij invoering van een vermogenswinstbelasting voor beleggingen moeten financiële instellingen ten opzichte van de huidige situatie op een andere manier gegevens bijhouden en aanleveren bij de Belastingdienst.

Financiële instellingen hebben aangegeven deze contra-gegevens in ieder geval niet per 2028 te kunnen leveren. Zoals in de uitvoeringstoets is aangegeven, ontbreekt het de Belastingdienst daardoor aan de mogelijkheid om gerichter op zoek te gaan naar fouten die in de aangiften zijn gemaakt.

De leden van de fractie van de BBB vragen hoeveel extra personeel benodigd is voor de uitvoering van de novelle ten opzichte van de Wet werkelijk rendement box 3 en vragen hoe het kabinet de inzet van extra fte en uitvoeringskosten beoordeelt in het licht van de beoogde verbeteringen in de rechtvaardigheid van het stelsel. Ook de leden van de fractie van de PVV vragen hoe het kabinet kijkt naar de inzet van 252 fte om het voorstel in te voeren. Uit de uitvoeringstoets die de Belastingdienst in oktober heeft gedaan, blijkt dat er incidenteel 252 fte extra nodig is verdeeld over vijf jaar, waarvan 100 fte per jaar in de eerste twee jaren na invoering, bovenop de personele capaciteit voor de WWR. Daarvan is in totaal circa 100 fte geraamd voor de initiële behandeling van extra bezwaar- en beroepsprocedures als gevolg van geschillen over de toepasselijke heffingssystematiek. Daarbij is uitgegaan van de inwerkingtreding per 2028. Het kabinet vindt alles afwegende de uitvoeringskosten en inzet van fte van het voorstel te rechtvaardigen om een nieuw stelsel in box 3 met voldoende maatschappelijk draagvlak in te voeren.

De leden van de fractie van de SGP vragen in hoeverre het kabinet verwacht dat de Uitvoeringstoets verbetert, als de novelle niet in 2028, maar per 2029 ingaat. Kan het kabinet de uitvoeringsgevolgen van dit uitstel in kaart brengen? In hoeverre verandert dan de Uitvoeringstoets? De leden van de fractie van D66 zien dat de uitvoeringstoets voornamelijk gebaseerd is op een invoering per 2028. Zij vragen wat de concrete verschillen en verbeteringen zijn in de uitvoering bij een invoeringsdatum per 2029.

De Belastingdienst heeft in de Uitvoeringstoets van de novelle aangegeven dat banken in 2028 niet voldoende gegevens kunnen leveren die nodig zijn voor het voorinvullen van de aangifte, het opstellen van de risicodetectieregels en contra informatie bij toezicht voor de vermogenswinstbelasting. Daarom is handhaving moeizaam, toezicht ongericht, is de fraudebestendigheid te beperkt en wordt het doenvermogen van burgers overvraagd. In 2029 kan de gegevenslevering waarschijnlijk in overleg met de banken worden uitgebreid voor de vermogenswinstbelasting, waardoor deze nadelen weggenomen of in belangrijke mate verminderd worden.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen per wanneer de invoering van een aftrek vastgoedexploitatiekosten uitvoeringstechnisch zou kunnen en in welke uitvoeringsmodaliteit: op basis van werkelijk gemaakte kosten of forfaitair? Uitvoeringstechnisch is de invoering van vastgoedexploitatiekosten op basis van werkelijk gemaakte kosten onder de tegenbewijsregeling mogelijk vanaf belastingjaar 2028. Invoering van kostenaftrek voor alleen onroerende zaken in de Wet tegenbewijsregeling box 3 is juridisch wel kwetsbaar.

In de Kamer is een voorstel gedaan om een extra tarief aan box 3 toe te voegen, een toptarief van 45% om precies te zijn. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of dat uitvoeringstechnisch überhaupt mogelijk is, en zo ja, per wanneer dan. Ook de leden van de fractie van D66 vragen hiernaar.

Het invoeren van meerdere tarieven is een grote structuurwijziging voor de Belastingdienst. Het invoeren van een extra schijf met een toptarief van 45% tegelijk met de invoering van de Wet werkelijk rendement box 3 en de Novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3 is uitvoerbaar als de wet ingaat per 2029. De inpasbaarheid is wel onder voorbehoud van de samenhang met andere nieuwe beleidswensen.

De leden van de fractie van 50PLUS vragen wat ervoor nodig is om de uitvoering voor de Belastingdienst te verbeteren. Ook zijn zij benieuwd naar de voorzorgsmaatregelen om fraude tegen te gaan. De Belastingdienst heeft in oktober een uitvoeringstoets gedaan over de uitbreiding van een vermogenswinstbelasting naar alle financiële effecten per 2028. Het kabinet heeft in de Kamerbrief van 3 november 2026 voorgesteld om de vermogenswinstbelasting (uiterlijk) per 2029 uit te breiden. Om de uitvoeringsgevolgen hiervan in kaart te brengen en eventuele voorzorgsmaatregelen om de uitvoering te verbeteren en fraude tegen te gaan te kunnen nemen, herijkt de Belastingdienst de uitvoeringstoets in 2027. In 2029 kan in overleg met financiële instellingen de gegevenslevering waarschijnlijk worden uitgebreid, waardoor de uitvoerbaarheid in belangrijke mate verbeterd kan worden. Na de herijking informeer ik u over de uitkomsten.

6. Overig

De leden van de fractie van het CDA vragen of flankerend beleid nodig is voor vastgoedbezitters in box 3 wanneer zij nog een jaar langer te maken krijgen met het forfaitaire stelsel. Ook de leden van de fractie van PRO vragen naar de gevolgen van het later invoeren van het belasten van werkelijk rendement voor verhuurders die daardoor langer in het huidige

stelsel hun kosten niet in aftrek kunnen brengen op hun rendement. Als het nieuwe box 3 stelsel in 2029 van kracht wordt, betekent dit dat de tegenbewijsregeling een jaar langer van kracht blijft. Dit heeft onder andere tot gevolg dat vastgoedbeleggers weliswaar gebruik kunnen maken van de tegenbewijsregeling, maar dat zij nog geen recht hebben op kostenaftrek. Daar staat tegenover dat nooit meer belasting hoeft te worden betaald dan op basis van het forfait is verschuldigd. Een deel van de waardestijging kan dus onbelast zijn. Daarnaast geldt dat de aanvankelijk voorgenomen dekkingsoptie door verhoging van het forfaitair rendement in box 3 van 1,5%-punt per 1 januari 2027 niet doorgaat. Dit laatste is ook gunstig voor bezitters van vastgoed in box 3. Volgens het kabinet is flankerend beleid niet nodig. Bovendien is flankerend beleid gelet op de uitvoeringsaspecten en budgettaire gevolgen op dit moment ook mogelijk.

De leden van de fractie van het CDA vragen of nog wijzigingen ontstaan voor de behandeling van vastgoed voor eigen gebruik en of hiervoor nog steeds een forfaitaire benadering zal worden gehanteerd. Het kabinet is niet voornemens de fiscale behandeling van vastgoed voor eigen gebruik, zoals opgenomen in de Wet werkelijk rendement box 3, te wijzigen. De leden van de fractie van de SGP vragen of het percentage van 3,35% nog steeds actueel is. In de Wet werkelijk rendement box 3 wordt de beschikbaarheid van de onroerende zaak voor gebruik (eigen gebruik, verhuur of andere doeleinden) forfaitair in aanmerking genomen. Hiervoor wordt een vastgoedbijtelling geïntroduceerd die inderdaad voorlopig is vastgesteld op 3,35%. Dit percentage is gebaseerd op data uit de jaren 2019, 2020 en 2021, waardoor dit percentage niet meer actueel is. Zoals het kabinet reeds aan uw Kamer heeft toegezegd, is het kabinet voornemens om nader onderzoek te laten doen naar het percentage van de vastgoedbijtelling en naar de rendementen op vakantiewoningen. Daarnaast heeft het kabinet uw Kamer toegezegd de vastgoedbijtelling periodiek te actualiseren.

De leden van de fractie van de SGP vragen aandacht voor de positie van verpachte landbouwgronden gelet op de grote maatschappelijke waarde van deze landbouwgronden. Specifiek de landbouwgronden met langjarige pachtcontracten. Deze leden wijzen erop dat bij vererving of schenking afgerekend moet worden over de vermogenswinst die fors kan oplopen. Het kabinet is bekend met deze problematiek en heeft begrip voor deze zorgen van de eigenaren van deze landbouwgronden en met name landbouwgronden met langjarige pachtcontracten. Deze duurzaam langjarig verpachte landbouwgronden worden immers doorgaans niet verkocht. Anders dan bij een verkoop, komen er geen liquiditeiten uit de verpachte landbouwgrond vrij om de verschuldigde belasting (erf-,

schenk- en/of inkomstenbelasting) te kunnen voldoen. Tegelijk wijst het kabinet erop dat tegenover deze geschetste nadelen de Wet werkelijk rendement box 3 ook deels gunstiger is voor eigenaren van verpachte landbouwgronden. Immers, onder deze wet gaan zij jaarlijks inkomstenbelasting betalen over hun werkelijk genoten pachtopbrengst minus aftrekbare kosten. Onder het huidige box 3-stelsel is de box 3-heffing op verpachte landbouwgronden doorgaans hoger dan de pachtopbrengst zelf.[5] Het kabinet heeft vooralsnog niet gekozen voor een regeling voor landbouwgronden.

De vragen van deze leden sluiten aan bij de eerder aangenomen motie-Stoffer[6] c.s. die het kabinet verzoekt om oplossingen in kaart te brengen ten aanzien van de vererving of schenking van verpachte landbouwgronden, daarbij in ieder geval een gehele of gedeeltelijke vrijstelling bij vererving en schenking en een belastingverlaging in combinatie met een minimale bezitsperiode mee te nemen. In het kader van deze motie heeft overleg plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de Federatie Particulier Grondbezit (FPG) en met het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Een mogelijkheid is om voor de fiscale behandeling van verpachte landbouwgronden in box 3 aansluiting te zoeken bij de huidige vrijstelling in box 3 voor landgoederen die ingevolge de Natuurschoonwet 1928 zijn aangewezen (NSW-landgoederen). Een andere mogelijkheid is het introduceren van een fiscale doorschuifregeling in box 3 voor de vermogenswinst van de verpachte landbouwgrond bij vererving en schenking. Deze doorschuifregeling schuift de fiscale verkrijgingsprijs van de verpachte landbouwgrond door van de overdrager (erflater of schenker) naar de verkrijger (erfgenaam of begiftigde) van de verpachte landbouwgrond. Daarmee gaat de belastingclaim over naar de verkrijger. Deze belastingclaim betreft de inkomstenbelasting over de vermogenswinst die is ontstaan tijdens de bezitsperiode van de verpachte landbouwgrond bij de overdrager. Hieraan kunnen voorwaarden worden verbonden. Ook voor een doorschuifregeling geldt dat het kabinet dit verder wil uitwerken in het kader van de doorontwikkeling.

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben gevraagd waarom een regeling voor natuurschoonwet-landgoederen pas in 2030 kan worden ingevoerd en waarom een regeling daarvoor niet in de novelle wordt meegenomen. Het kabinet vindt het wenselijk om voor zo veel mogelijk vermogensbestanddelen in box 3 zo snel mogelijk over te gaan naar een vermogenswinstbelasting, zonder de invoering van het stelsel op basis van werkelijk rendement als geheel te vertragen. Dit betekent dat

---

[5] De regionorm is gebonden aan wettelijke maximumprijzen en mag wettelijk niet hoger zijn dan 2% van de vrije verkeerswaarde van de grond.
[6] Kamerstukken II, 2025/26, 36748, nr. 23.

bij inwerkingtreding van het nieuwe box 3-stelsel niet al voor alle vermogensbestanddelen een vermogenswinstbelasting kan gaan gelden. Hiervoor is een fasering nodig. Zoals het kabinet eerder aan uw Kamer heeft laten weten, neemt het kabinet bij de uitwerking van de overstap naar een volledige vermogenswinstbelasting voor de overige vermogensbestanddelen in 2030 een regeling voor landgoederen binnen de natuurschoonwet mee. Hierbij zal wel naar de uitvoerbaarheid worden gekeken.

De Staatssecretaris van Financiën,
E. Eerenberg